

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 40 K. Letno 480 K.
Inozemstvo:
Mesečno 50 K. Letno 600 K.
Oglasi: enostolpna mm vrsta za
enkrat 2 K, večkrat popust.

JUGOSLAVIJA

Plačano do
Ljubljana.
Licijalna knjižnica
Pavšalni franco
Uredništvo:
Wolfova ulica 11. Telefon 360
Uprava:
8 — Telefon 44.
Isti se ne vračajo.
em je priložiti znamko
za odgovor.

Pogreb kralja Osvoboditelja.

Veličastna udeležba pri pogrebu.

Zagreb, 22. avgusta. Že v zgodnjih urah je tisoče občinstva valovalo po beograjskih ulicah. Ker za tako velikansko množico v Beogradu ni prenočišča, je večina tujcev prenočila pod milim nebom. Računa se, da je v zadnjih 48 urah dospelo v Beogradu 30.000 ljudi, da prisostvuje pogrebu kralja Petra. — Od šestih jutraj so se začeli razvrščati vojniki beogradske posadke po ulicah, po katerih je krenil sprevoz. Od saborske cerkve, čez Terazije do kolodvorja je bil gost špalir vojaštva vse

beograjske garnizije, za njim neprodorna množica, ki je kralju izkazala zadnjo čast. Ob petih je prišlo s posebnim vlakom odposlanstvo iz Hrvatske in Slavonije, okrog 600 oseb. Delegacija je krenila od kolodvorja naravnost do saborne cerkve, kjer je ob 7.15 položila lep venec ob mrtvaškem odru. Nekaj minut kasneje so prišli odposlanci Romunije, Italije, Grčije, Francije, Amerike in češkoslovaške republike v saborsko cerkev. Angleški poslanik Yeung je prišel peš v saborsko cerkev.

Svečan opelo v saborski cerkvi.

Ob 7.30 je prišel v cerkev poveljnik pogreba, vojvoda Štefan Stepanovič s štabom. Za njim je dospela kneginja Jelena z otroci, v spremstvu gospe Sergejeve, soproge ruskega poslanika na našem dvoru, potem pa je prišel Gjorgje, Pavel in Arzen. Nato so dospeli člani vlade, narodne skupščine, predstavniki tujih držav, patriarh Dimitrije s 16 vladi-

kami, katoliška duhovščina, na čelu ji zagrebški nadškof dr. Bauer, muslimanski hodže z reis ul ulema na čelu ter židovski veliki rabin. Patriarh je ob asistenci vladik imel svečano opelo. Po cerkvenem opravilu je imel pretresljiv govor, v katerem se je poslovil od velikega kralja.

Razpored sprevoda.

Ob 8.30 se je začel pomikati sprevoz, kakršnega Beograd še ni videl. Začetek sprevoda je bil že na Terazijah, ko so iz saborske cerkve nesli krsto z zemljskimi ostanke kralja Petra. Vrstni red je bil sledeči: 1. Na čelu sprevoda je korakala konjenica kraljeve garde. 2. Nato so gojenci vojne akademije nesli žito in križ. Nosilci so imeli preko ramen in prsi državno trobojnico. 3. Sledi vod kraljeve garde ob sviranju fanfar, ovitih s črnim florom. 4. Glasba kraljeve garde. 5. Nato pride poveljnik pogreba vojvoda Štefan Stepanovič s štabom. 6. Eskadron kraljeve garde. 7. Zastave polkov. Na čelu ob levi strani nosi odposlanstvo češkoslovaške vojske zastavo 48. češkoslovaške pehotnega polka, čigar imejtelj je pokojni kralj Peter. Zastav domačih polkov je 25. 8. Nato pride bataljon invalidov. Na čelu bataljona korakajo slepi invalidi. 9. Vod trobentačev kraljeve garde. 10. Tovariši pokojnega kralja pri bpsanski vstaji. 11. Nato prideta dva častnika kraljeve garde, ki vodita kraljevega konja »Kastelana«, ki ga je pokojni kralj jahal leta 1904, ko je bil kronar za kralja srbskega. 12. Državni odbor za priprave kraljevega pogreba. 13. Sledijo trije dijaki kot odposlanci dilaških društev. 14. Venci kralja Aleksandra, princa Gjorgija, kneginje Jelene, princev Pavla in Arzena in vnukov pokojnega kralja, ter veneci zastopnikov tujih držav. 15. Sledijo štirje vstaži iz senjske vstaje, oblečeni v vojvodsko obleko. 16. Sokoli in Sokolice z zastavami. Na strani korakajo stari

komite v komitski noši. 17. Nato pride osem velikih tovornih avtomobilov z nad tisoč venci. Okoli avtomobilov korakajo skavti. Pri soferju na desni strani sede častniki, ki drže škatlje z zlatimi in srebrnimi venci, položenimi ob odru pokojnega kralja. Na levi strani beograjski Sokol. 18. Nato pridejo pevka društva Karagjorgje, beograjsko cigansko, beograjsko židovsko in kombinirano pevsko društvo »Obilje in »Stankovič«. 19. Mornariška četa. 20. Veliki rabin, reis ul ulema in hodže, zagrebški nadškof dr. Bauer s katoliško duhovščino, pravoslavno svečeništvo, 16 vladik in končno patriarh Dimitrije, ki vodi cerkvene obrede pri pogrebu. 21. Podadmiral Wickenhauser s kraljevo zastavo. 22. Trije generali s kraljevim žezlom, krono in jabolkom. 23. Gardni častnik s kraljevo sabljo. 24. Nato sledi topovska lafeta s krsto pokojnega kralja Petra. Lafeto vleče 60 gardistov. Takoj za lafeto in njej ob strani koraka drugih 40 gardistov. Preko krste je položena državna trobojnica. Ob krsti korakata generala Jurišič-Sturm in Maister ter trije polkovniki. 25. Takoj za krsto pride kraljevska rodbina, kneginja Jelena z otroci, in princ Gjorgje, Pavel in Arzen. Sledijo predstavniki tujih držav, člani vlade, narodne skupščine, bivši ministri, delegacije in odposlanstva iz vse države, častniki beograjske posadke, rezervni častniki, občinski odbor mesta Beograda in mnogobrojno občinstvo, med katerim se nahaja tudi general Vukotič, brat bivše črnogorske kraljice Milene.

Slovo na beogradskem kolodvoru.

Sprevoz se je polagoma bližal beograjski postaji. Šel je skozi ozek špalir občinstva, katerega je bilo vse-kakor več kakor stotisoč. Pieteta do mrtvega kralja Petra je združila toliko ljudstva pri njegovi zadnji poti. Beograjska postaja je bila odeta v črno. Dvorna čakalnica je bila vsa oblečena in odeta v črno. Na kolodvoru je stal vojaški kordon, nedaleč od kolodvorja pa je bila postavljena divizija topništva, ki je imela izkazati pokojnemu kralju zadnjo čast, ko bi odšel vlak v postajo Topolo. Na kolodvoru je stal pripravljn vlak, ki je obstajal iz stroja, enega voza, odetega v črno, ki je bil pripravljen za katafalk in osmerih drugih voz, ki so bili pripravljani za osebe, ki so spremile pokojnega kralja v Topolo, predvsem za člane kraljevske hiše in nekatere dostojanstvenike. Žalni sprevoz je sprejel na postaji ravnatelj prometa Bože

Vukovič. Skozi dvorno čakalnico so prikorakali na peron najprej dva kadeta, ki sta nesla žito in križ in ki sta se postavila na levo in desno na peronu. Nato so prišli nosilci vencev kraljeve rodbine, francoske, češkoslovaške italijanske in romunske vlade ter venca predsednika francoske republike. Na peronu so se razpostavili v krog pevski društvi »Obilje in »Stankovič«. Končno so prinesli na kolodvor kraljevske insignije, točno ob 9.30 je zasvirala godba kraljevske garde mrtvaško koračnico in pet generalov in deset vojakov je prineslo krsto z mrtvim kraljem na peron in ga nato odneslo v železniški voz. Kralja so nosili vojvoda Stipo Stipanovič, Jurišič-Sturm, Miljutinovič, Tuškovič in Maister. Patriarh je zapel pogrebno molitev, v zboru sta mu odgovarjali pevski društvi. Ob 9.40 so postavili zraven rakve križ in žito, kraljevske

insignije in vence, dostojanstveniki so se še zadnjič poslovili od svojega mrtvega kralja, in točno ob desetih se je jel vlak polagoma pomikati iz kolodvorja v Mladenovac. Nad postajo je krožila eskadrila osmih aeroplanov, ki so pri odhodu vlaka počasi zavili

vzdolž železniške proge in spremljali vlak. Topniška divizija je izkazala svojemu vladarju zadnjo čast in odšel je vlak, spremljali pa so ga pogledi deset-tisočere množice, ko je vozil mimo Topčiderskih Brd k večnemu počitku njihovega mrtvega kralja.

Zadnja pot . . .

Beograd, 22. avgusta. Na vsej poti od kolodvorja v Beogradu mimo Topčidera je stala nepregledna množica v gostih vrstah, da se poslovi od svojega mrtvega kralja. Hidroplani in aeroplani, ki so prileteli iz Novega Sada, so spremljali vlak do Mladenovca in potem od Mladenovca do Topole. Od Topčidera pa do Mladenovca je na vsakih sto korakov stal po en vojak na konju in delal red v nepregledni množici ljudstva, ki je na obeh straneh že-

lezniške proge stalo in čakalo na vlak, ki popelje zemeljske ostanke pokojnega kralja. Na vseh licih se je videla globoka tuga in bolest. Zelo mnogo oseb, starčki, žene, vdove in matere in sestre padlih vojakov, je plakalo. Na vseh postajah, skozi katere je vozil vlak, je stal narod v gostih vrstah. Prišla so civilna in vojaška oblastva in uradništvo, duhovništvo itd. Vsi kolodvori so bili črno prevlečeni.

Dvorni vlak v Mladenovcu.

Ob 15.30 sta oba dvorna vlaka — prvi, izvidnica, s katerim se je vozil dvorni maršal in novinarji, drugi, s krsto pokojnega kralja in kraljevo rodbino, nadalje člani vlade, zastopniki tujih vlad in poslanci — počasi zavozila v postajo Mladenovac. Veliko število prebivalstva s svečeniki ter oblasti so pričakovali dvorni vlak. Pred kolodvorom je bila postavljena artilerija in pehoti, ki je tvorila špalir. Kolodvor je bil zunaj in znotraj črno prevlečen. Za špalirjem vojaštva je stala nepregledna množica, ki je prihitele z vseh krajev, da še enkrat vidi kralja na njegovi zadnji poti. Pevsko društvo iz Mladenovca je zapelo »Vječnaja pamjat«, ko so dvignili krsto iz va-

gona in je prenesli pred kolodvor in položili na avtomobil. Spremljali so jo vojniki kraljeve garde. Vse spremstvo je nato sedlo na avtomobile, in vsa dolga povorka je nato krenila proti Arangelovcu. V prvem avtomobilu za krsto sta sedela princ Gjorgje in predsednik narodne skupščine dr. Ribar, v drugem kneginja Jelena z otroci in princa Arzen in Pavel ter minister prosvete. V nadaljnjih avtomobilih so bili ministri in poslanci. Sledili so vozovi in venci. Na vsej poti od Arangelovca pa do Topole je povsod na ovinkih in križiščih stal narod in se poslavljalo od svojega kralja. Povsod so polagali vence, tako da se je število cvetja vedno večalo.

Kraljev grob v Oplenacu.

Ob 15. je povorka dospela v Oplenac. Tam stoji vrh hribočka bela cerkev liki bel oblak delo Koste Jovanoviča. Zgrajena je v obliki križa in štiri kupole ji tvorijo krila, v sredini pa je večja kupola z zlatopozlačenim jabolkom in velikim križem. To je grobnica rodbine Karagjorgjevičev. — Po vsem bregu se je gnetel narod, ki je prihitel semkaj iz vseh krajev iz okolice. Kraljevo telo se je nato preneslo v kapelico, kjer se je pelo opelo. Kmetije iz Viševasa, rodnega mesta kralja Petra I., so spustili nato krsto v spodnjo kape-

lico, kjer ostane truplo nekaj časa razpostavljeno, da ga more ljudstvo še enkrat ogledati. Pri krsti je ostal samo še patriarh Dimitrije s svojim svečeništvom, ki je čital posmrtno molitve, dočim so se člani kraljevske hiše in ostali udeleženci pogreba vrnili v Beograd. Kraljev grob bo v kapeli toliko časa, dokler se ne zgradi posebna grobnica. Toliko časa pa bo počivalo truplo kralja Petra poleg svojega deda Črnega Jurija. Iz Mladenovca so se vrnili udeleženci pogreba v Beograd ob 21.

Manifest kralja Aleksandra.

Beograd, 21. avg. Presburo objavlja uradno sledeči proglas Nj. Vel. kralja Aleksandra I. na narod:

Mojemu dragemu narodu!
Zlomljen od velikih naporov, ki jih je od Njega zahtevala poverjena mu služba narodu in domovini, je izdihnil Moj mili roditelj Nj. Veličanstvo kralj Peter I. Svojo plemenito dušo.

Niti pod najtežjimi udarci usode ni Moj oče omahoval v Svoji zvestobi narodu obljubljeni misli.

On je v dneh največjih izkušenj in nesreč obvaroval vero v lepšo bodočnost naroda.

Skupno z narodom je krčil pota, ki so dovedla do vstajenja narodne zmage in slave.

Pod Njegovim modrim vladanjem, ki je imelo namen, da ves narod vzvalovi in vname za veliki ideal osvobodjenja in ujedinjenja naroda, da pridobi zanj simpatije in pomoč bratskega ruskega naroda ter velikih prosvetljenih zavezniških držav na zapadu, je bilo izvršeno zgodovinsko delo osvobodjenja in ujedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev v veliko narodno državo.

Ko je dočakal to največjo nagrado

Svojega vsemogočnega Boga za brezprimerne žrtve Svoje in Svojega naroda, s katerim je delil zlo in dobro, je Moj vzvišeni roditelj zaprl Svoje oči.

Ko stopam po čl. 56 državne ustave na izpraznjeni prestol ter sprejemam kraljevsko oblast v Svoje roke, objavljam Svojemu dragemu narodu, da hočem zvest idealom Svojega roditelja čuvati ustavne svobodščine in prava državljanov, ščititi državno edinstvo in bdeti nad pridobitvami naroda, ki so Mi bile izročene v varstvo.

Oviran radi boleznii, da pridem na pogreb Svojega roditelja in da vršim kraljevo oblast, pooblaščen na podlagi člena 58. ustave Svoji ministrijski svet, da me zastopa v izvrševanju kraljeve oblasti po Mojih navodilih do Mojega povratka v domovino.

Slava Njegovemu Veličanstvu kralju Petru I. in mir njegovi plemeniti duši!

Živel narod Srbov, Hrvatov in Slovencev!

Dano v Parizu, sedemnajstega avgusta, leta tisočdevetstoedenindvajsetega.

Aleksander, s. r.

ŽALNA SVEČANOST V MARIBORU.

Maribor, 22. avgusta. Povodom pogreba Nj. Vel. kralja Petra I. se je vršila danes dopoldne ob deveti uri in tuji popoldne ob 17.30 v stolni cerkvi žalna svečanost za blagopokojnim kraljem. Obred je opravil ob veliki asistenci duhovščine knezoškof dr. Mihael Napotnik. Cerkevne svečanosti so se udeležili načelniki vseh tukajšnjih državnih avtonomnih uradov z uradništvom, častniški zbor tukajšnje garnizije, razna društva in korporacije, ter mnogobrojno občinstvo. Enake svečanosti so se opravile tudi po drugih cerkvah. Popoldne se je vršil v kapelici vojašnice kralja Aleksandra parastos, kateremu je prisostvovala pravoslavna občina ter častništvo in vojaštvo ter zastopniki raznih oblasij, društev itd. Raz vseh javnih in zelo mnogih zasebnih poslopij plapolajo črne in z žalnimi trakovi opremljene narodne zastave. Vse trgovine so zaprte in vsi obrati počivajo.

ŽALNA SVEČANOST V PRAGI.

Praga, 22. avgusta. (Izv.) Pri danes vršiči se žalni maši za kralja Petra I. so bili navzoči vsi zastopniki oblasti in jugoslovansko poslaništvo s tukajšnjo jugoslovansko kolonijo.

ŽALNA SVEČANOST NA DUNAJU.

Dunaj, 22. avgusta. Povodom smrti kralja Petra se je vršila dopoldne v cerkvi Sv. Save na Landstrasse žalna služba božja, kateri so prisostvovali razen zastopnikov srbske kolonije tudi zvezni kancelar in vodja zunanega ministrstva dr. Schober in člani diplomatskega zbora.

NARODNO ŽALOVANJE.

Beograd, 22. avgusta. Mnistrski svet je sklenil včeraj, da traja narodna žalost za kraljem šest mesecev. Stroga žalost pa traja samo do 25. t. m. Pod strogo žalostjo je razumeti prepoved predstav, koncertov itd.

SOŽALNA IZJAVA ROMUNIJE.

Beograd, 21. avgusta. (Izv.) Romunski minister inostranih del Take Jonescu je poslal povodom smrti kralja Petra min. predsedniku Pašiču sledeči telegram: Vlada romunske kraljevine kot veren tolmač narodnih čustev, globoko sočustvuje v boli s prijateljskim, zavezniškim narodom. Kralj Peter bo živel v zgodovini kot jedan največjih vladarjev. Pod njгово vlado je srbski narod žel največjo slavo in pretrpel najtragičnejše preskušnje. Kralj Peter, ki je delil vse trpljenje srbskega naroda, je dokončal sijajno zadoščenje, da so se jednili narodi, ki se nikdar več ne bodo razdružili.

PRISEGA PRINCA ARZENA IN PAVLA.

Beograd, 22. avgusta. Včeraj sta prisegla princa Arzen in Pavel zvestobo novemu kralju. Princ Arzen je bil v generalski, princ Pavel pa v uniformi poročnika garde.

Zdravstveno stanje Aleksandra.

Beograd, 21. avgusta. Poročilo o zdravstvenem stanju Nj. Vel. kralja Aleksandra od 18. t. m.: Zdravstveno stanje je zadovoljujoče. Jutranja temperatura 38, večerna 38.5. Odtok z bočne strani še traja. — Podpisi zdravnikov.

Beograd, 22. avgusta. (Izv.) Iz Pariza došli današnji buletin o zdravju kralja Aleksandra se glasi: Zdravstveno stanje kralja je na potu znatnega zboljšanja. Odtok z bočne strani ponehava. Jutranja temperatura 37, večerna 38, Puls 90.

Velike besede velikega kralja.

Zagrebski tednik »Slobodna Tribuna« prinaša pod zgorajšnjim naslovom citate iz listov, ki jih je podal pokojni kralj Peter meseca februarja 1916, takrat v Grški zastopnik ameriških novinarjev.

»Posebnost svobode je, da prihaja polagoma, skoraj nevidno, a ravno ta počasnost in neopazljivost vstraja silo svobodnega naroda.

Na trijumf svobode je treba dolgo čakati, a zato gotovo pride.

Jaz izhajam iz naroda, ki se je odločil preje za smrt kot pa za sužnost.

Krone se morejo zgubiti, toda čista kri nikdar ne umre. Mi smo seljaki, toda svobodni seljaki. Moj ded je bil seljak in jaz sem na to bolj ponosen kot na svoj prestol.

Ob isti priliki je podal kralj Peter sledečo izvanredno definicijo smisla svetovne vojne:

»Zakaj se nahaja cela Evropa v vojni? Jaz vam hočem odgovoriti s par besedami:

To je zadnji in poslednji streljaj srednjeveškega fevdalizma, borba na življenje in smrt med fevdalizmom od včeraj in svobodo od jutri. Radi tega je izbruhnila vojna baš na bregovih Donave in ne drugje, ker Donava deli najzagrizenjši fevdalizem od največjega ideala svobode, ki je vsajena v srcih onih, ki so pripravljene, da se bore do poslednjega človeka, da vstvarijo ta ideal.

Svojstvo fevdalne države je, da ne dopušta, da bi v njeni bližini cvetela svoboda in zato fevdalna Avstrija z vsemi silami stremi za tem, da preko pogazene Srbije, Črnogore, Bosne in ostalih pokrajin na jugu stvori podrejene pokrajine v korist srednjeveškega plemstva. Toda mi tega ne moremo trpeti. Mi smo seljaki, toda svobodni seljaki.

Drugo izjavo, ki je zbudila razumljivo senzacijo v vsem svetovnem časopisju, je podal kralj Peter ameriškem novinarju Edwardu Marshallu septembra 1917. Citiramo po londonskem »Observerju« od 30. sept. sledeča mesta:

Jaz sem preživel najboljši del svojega življenja v jedri republiki in eden mojih najlepših spominov je spomin na to mojo mladost. Jaz sem se boril za veliko francosko republiko, ki se sedaj bori za nas v Srbiji. Jaz sem se boril za Francijo proti Prusom in sedaj se bori za nas proti Prusom, za nas, za sebe in za ves svet.

Ziveč vse svoje življenje v republiki sem sedaj ponosen na to, da sem samo kronani predsednik republike in to, da predsedujem svojemu narodu, mi je milejšje od krone. Jaz nisem kralj v starem in, mislim, v zlem pomenu besede. Jaz sem ponosen na to, da sem kralj v onem smislu, v katerem je kralj Jurij Angliški, — kralj narodu, ki je svoboden. Jaz sem edini kralj v Evropi, ki je bil za kraljevanje izvoljen.

Govoreč o Srbiji in njenih idealih je rekel kralj Peter:

»Ko sem prišel kraljevati v svojo Srbijo sem jo našel kot malo svobodno tvorbo, stisnjeno od dveh strani med nebotičnima zgradbama avtokracije — Avstrije od severne in Turške od južne strani. Meni se še danes zdi izvanredno, da nam je uspelo ohraniti naše ideale o demokraciji vkljub močnemu vplivu, ki je prihajal mnogo let iz sosedstva.

Kot kralj sem poznal samo eno dolžnost: da v Vladavini, kateri stojim na čelu, izražam želje in ideale svojega naroda, ki me je izvolil. Ti ideali so:

Ziveti v miru na lastni zemlji po lastni volji.

Moj narod je ljubil svoje drage planine in šume in ni nikogar ogrožal. Njegova želja je bila, da goji lastna polja. Moj narod je moder poljedelec in ljubitelj narave. Tudi jaz to v prvi vrsti naglašam: naša prva želja je bila živeti v miru.

Naša druga želja je bila zboljšati usodo one naše braće, ki so tako dolgo sužnjevali nevernemu Turčinu in brutalni Avstriji. Imeti morate pred očmi, da je v času, ko smo pričeli boj, živeli samo trije milijoni Srbov naši dragi svobodni zemlji, devet milijonov sorjakov pa je živelo v robstvu. In mi nismo nikdar izgubili upanja, da smo osvobodili to bračo, čeprav je njihovo sužnjevanje trajalo pet stoletij.

Ko je opisal kako je prišlo do vojne in kako so se razvijali prvi boji je končal kralj Peter govoreč o pohodu preko Albanije:

»Jaz sem se umaknil s srbsko vojsko preko brd Albanije. Ohrani Bog vsakogar od preostalih ljudi, da bi doživeli one izkušnje, kot smo jih doživeli mi. Bilo je sredi smrtnih zim. Ni bilo potov preko planine albanske. Zene in deca so umirali na desetisoče od mraza, lakote in truda. Bože, kaj stanejo oni dnevi moje razoranor Domovino. Ja večkrat tožim in se čudim, da nisem tudi jaz med onimi, ki so poginili. Toda moje srce mi je takrat počilo. Jaz ljubim svoj narod, pa sem moral gledati, kako v tisočih pada ob poteh in umira v snegu in blatu. Pa kaj naj vam rečem o svojem narodu? Ves čas so s spoštovanjem pozdrav-

ljali kralja, ki so ga izvolili. Kadar so me videli, da prezebam, so me pozivljali k slabi toploti svojega ognja ali če so imeli samo dva grizljaja kruha so mi ponujali jednega.

In ta kruh, ki sem ga delil z njimi na tem umiku preko albanskih planin, je bil v mojih očeh svet kakor kruh sv. obehajila, ki se ga prejme v svetišču.

Sedaj pa je moja edina želja kot kralja Srbije, da vidim ves svoj narod vse Srbe, Hrvate in Slovence, osvobodjene od njihovih tlačiteljev in ujedinjene v eni državi.

Izpolnjena je, veliki in dobri in svobodoljubni Peter, Tvoja želja. Na nas vsih pa je, ideale Tvoje o oni kršni svobodi in o pravi da vstrajamo in uresničimo v življenje in demokraciji, kakor si jo Ti učil in želel svojemu svobodnemu selskemu narodu.

Črtica o kralju Petru.

Naš rajni kralj je junak za narodno epopejo. Toda sam na sebi ni imel v svojem značaju nič romantičnega. Ako bi bil navaden zemljan, bi se reklo, da je soliden in trezen človek, ki gre vedno mirno in po ravni poti k svojemu cilju. Nekoč je rekel nekemu svojih osebnih prijateljev, s katerim se je razgovarjal stoji na Terazijah pred hotelom »London«: »Vidite onole hišo — ter mu je pokazal na hišo, ki stoji nasproti »Londonu« — ako bi mi bilo treba v ono hišo, šel bi preko ceste naravnost v njo. — Tako je tudi v istini postopal celo življenje. Zakona in ustave se je držal vestno, kot najsolidnejši državljani. Bil je slučaj, da je hotel iz narodne knjižnice neko številko »Letopisa Matice srpske«, kjer je bilo pisano o nekem njegovem prijatelju, da jo prečita. Knjižničar odvrne, da je ne more dati. »Zakaj ne?« — vpraša kralj. — »Ker je za nas tak predpis, da sme mo časopisje posojati izven knjižnice samo drugim knjižnicam in akademijam. A vi niste niti knjižnica, niti akademija. Toda ako želite, Vam dam svojo zasebno številko in to lahko ali razgrgate ali tudi izgubite.« Kralj je odgovoril: »Ako je tak predpis, se ga moramo držati.«

Našega narodnega jedinstva se je zavedal pokojni kralj tako globoko, da sploh ni poznal nobenega razločka med Srbom, Hrvatom in Slovencem. V Oplenici pri Topoli, svojem rodbinskem mestu, kjer se je rodil njegov ded Črn Jurij, si je dal postaviti veličastno »zadužbino« — cerkev, kjer naj bi počival po smrti in ki bi bila trajen spomin na njegovo vladno. Odbor, ki je vodil to delo, je dobil naročilo, da smejo delati pri tej zgradbi samo Jugoslovenci. Kralj je hotel, da ne bo v tej zgradbi niti kaplja tujeja znoja. Toda nobene razlike se ni delalo med Srbi, Hrvati in Slovenci. V resnici je pri tej veličastni stavbi delal samo en Grk, drugače so delali izključno samo Jugoslovanci, tako da se lahko reče, da je postavilo to zadužbino v resnici samo naše ljudstvo.

Med vojno je zapovedal, naj se vojni jetniki Srbi, Hrvati in Slovenci ter Čehi odberejo in puste popolnoma na prosto. Častniki so lahko delali, kar so hoteli, kdor je znal kakšno obrt ali drugo delo, je lahko iskal dela kjer je hotel. Mnogo takih osvobojenih vojnih jetnikov je delalo v Beogradu pri soborih cerkvi. Nekoč pride kralj mimo in pogleda delavce. Zagleda mladega človeka, bivšega avstrijskega vojaka, ter ga vpraša odkodi je? Ko zve, da je Slovenec, reče kralj:

»Reveč: Kaj na tak način si prišel v svojo zemljo?«

Pokojni kralj je torej pojmoval Srbijo, da je istotako tudi domovina Slovencev, skupna last nas vseh.

Potem ga je vprašal, če ima kakšne vesti od svojih domačih? — Mladenič odvrne žalostno, da ne ve nič od doma odkar je vjet.

»Pa bi rad dobil kakšno obvestilo z doma.«

»Seveda rad, toda sedaj ni mogoče,« odvrne mladenič.

»Na zemlji je vse mogoče,« odvrne kralj, in naroči takoj svojem adjutantu, naj si zapiše njegovo ime in se potem potruji, da dobi potom švicarske vlade kakšno obvestilo o njegovi rodbini.

Naš pokojni kralj spada v zgodovino in v narodno pesem. Vsaka ga bo obdelavala in predstavljala po svoje. Treba je pa tudi, da ga ocenimo in poznamo kot človeka in temu poznavanju naj služi teh par vrstice.

Dr. L. Lenard.

Pred sodišče z obtožbo.

Lokalno-politična afera, ki je nastala vsled izvolitve g. Antona Peska za ljubljanskega župana, dviga čim dalje več prahu. Po mnogih peripezijah političnega značaja je navsezadnje srečno prijadrala v ozko pristanišče — privatne morale!

Mi se s to afero zlasti glede očitka moralnih ali nemoralnih kvalitet absolutno ne bi pečali, ako bi ne bili našli na celi aferi neke nianse, katere naš

svet menda ne smatra za dovolj važne, da o njej izreče svojo sodbo in jo po zaslugi in pravici tudi primerno ožigosa in obsodi, ki pa je toliko važna za razvoj našega javnega življenja in tako označuje našo politično moralo, da moramo spregovoriti o stvari nekaj besed.

Da pa ne bo kakšni nespozumljeni in napačni tolačenji z ene ali z druge strani, povemo vnaprej, da se nam v danem slučaju nikakor ne gre za osebo g. A. Peska. To, kar se je pripetilo g. A. Pesku, bi se bilo lahko pripetilo tudi komu drugemu, dr. Tavčarju ravno tako lahko kot ljubljanskemu škofu ali pa branjevcu Mihatu tam nekje »za vodo«. Nam gre v tem slučaju za stvarni princip in za nič drugega.

Kakor je razvidno iz listov, so politični nasprotniki g. A. Peska bili z njegovo izvolitvijo za ljubljanskega župana silno nezadovoljni. Nezadovoljnost je njihovo pravo in temu ne more nihče ugovarjati. Vsled nezadovoljnosti z g. Peskom — ravno tako bi bili lahko nezadovoljni s kom drugim — in z njegovo politiko so ukrenili vse potrebno in vse mogoče, da njegovo potrditev preprečijo. Tudi to je njihovo pravo, vsaj dokler se poslužujejo v doseg svojega cilja sredstev, proti katerim ni ugovora. Če ga dolže komunizma, klerikalstva, protidržavnosti, dobro; nihče nima nič proti takim javnim obdolžitvam, ako se jih javno dokaže.

Zgodilo se je pa nekaj drugega in to hočemo podčrtati. Ker zgoraj omenjeni očitki menda niso dovolj držali, so posegli gospodje v skrivnosti privatnega življenja g. Peska. To sredstvo je že nekoliko bolj odločno; kaj pa ima opraviti politika z mojimi privatnimi intimnostmi? Pravzaprav to absolutno nikogar nič ne briga, če spim sam ali pa v družbi, toda dokler je svet tak, kakoršen je, je tudi te vrste šnofarenje vsaj razumljivo, čeprav ne oprostljivo. Če pa hočem izbrabljati dogodke iz privatnega življenja tega ali onega človeka v politične svrhe, je treba resnico inkriminiranih faktov ali javno dokazati ali pa — molčati! Kdor samo nekaj skrivnostno namiguje, ne dokaže pa nič, ta ni moč, ampak baba-klepetulja, za katere govoričenje se ne zmeni niti pes za voglom.

Kakšen pa je bil dokaz, katerega so dali javnosti nasprotniki g. Peska glede njegovih privatnih moralnih defektov? Do danes takega dokaza ni, kajti to, kar čitamo v raznih listih, tudi bolj v formi namigavanja kakor v obliki pozitivnih trditvev, ni noben dokaz. Iz listov je razvidno samo, da se je vršila v ptujskem okraju od uradne strani izvedena preiskava, da so bili zaslišani bivši tovariši-učitelji g. Peska o njem, potem se je pa akt podpisal in odposlal na pristojno mesto, nakar gospod Pesek ni bil potrjen. Kaj je stalo v tem aktu, tega javnost ne ve, iz namigavanja pa se da sklepati, da je obdolžen, da se je pregrešil proti določbam nekega paragrafa v kazenskem zakoniku; ali nosi ta paragraf št. 1 ali pa 9999, to je principijelno vse eno.

Da dosežemo vrednost take preiskave, konstatirajmo: Kdo je izvedel »preiskavo«? Odgovor: Preiskavo je vodila politična oblast, nota bene: odvisna politična oblast in ne nepristranski, neodvisni sodnik! — Koga je zaslišala odvisna politična oblast različne »priče«? Odgovor: Tajno in pri zaprtih vratih! — Mislimo, da to zadostuje!

Naše mnenje je sledeče: Nekomu, recimo g. Pesku ali pa branjevcu Mihatu se očita moralen defekt. Moralni defekti so lahko dvoje vrste: ali so kriminalni ali pa patološki. Kakšne vrste so očitani defekti, o tem pa ni kompetentna odločati odvisna politična oblast, katere se kazenski zakon prav čisto nič ne tiče, ker ne spada v njen delokrog, ampak javno, nepristransko in neodvisno sodišče in nihče drugi. Sodišče bo zaslišalo v javni ali tajni razpravi obtožence, priče in izvedence in ti činitelji bodo odločili, ali res obstoji kakšen moralen defekt in kakšne vrste, ali kriminalne, ali patološke.

Služaj, da se politična oblast vika v zadeve sodišča, bodisi samovoljno ali pa po nalogu od zgoraj — to je še slabše — pa ne pomeni nič več in nič manj, kakor da padamo nazaj v čase najreakcionarnejšega absolutizma. Marija Terezija je bila absolutistinja prve vrste, a kljub temu je ločila pravosodstvo od politične uprave in dolgo vrsto let so učili fantje v srednjih šolah o velikem kulturnem pomenu te terezijanske reforme. Naši »naprednjaki« se pa ne sramujejo uvesti v naše politično življenje metode, katerih so se sramovali že skoro pred 200 leti preprečani absolutisti!

Včasih pravijo, da se dobre ali slabe strani kakšnega principa najbolje spoznajo iz posledic, če princip dosledno izvajamo. Uporabimo to pravilo

praktično na kakem drugem slučaju. Mi smo uverjeni, da je n. pr. Adolf Ribnikar — naj nam ne zameri, njegovo ime nam je le slučajno padlo v glavo. — osebno gotovo skozi in skozi pošten mož in dober značaj brez vsakega najmanjšega moralnega defekta. On je dober mož in skrben oče in nihče mu ne more očitati v pogledu osebne časti prav ničesar. Ker je pa on bojevit in ambiciozen politik, se poteguje, recimo, za mesto ljubljanskega župana, da bo on lahko tržne nadzornike sekiral in ne županij njega. Namen se mu posreči, izvoljen je v občinski svet in trenutoma konstelacija nanese, da ga izvolijo za župana. Tu ti pridejo njegovi »miljenici« klerikalci na sijajno idejo, na tako sijajno, kakor so prišli prijatelji g. Ribnikarja na njo z ozirom na gospoda Peska. Tak »klerikalec« ti gre k pokrajinskemu namestniku in mu nekaj zašušlja na uho. Potem gre v nekaj ljubljanskih oštarij in tudi tam vrže nekaj »stink-bomb«. Navsezadnje se pelje tudi v Beograd in tudi tam nekaj zasepeče na ušesa pristojnemu ministru.

Pokrajinski namestnik, vesten mož, se odloči, da bo stvar preiskal. V svoji nerodnosti — ali naj rečemo: v dobro preračunani zlobi? — se pa ne obrne na kompetentno sodišče in tudi donalčev takih vesti ne pošlje tja, da na edino pristojnem mestu dokažejo svoje trditve, ampak piše okrajnemu glavarju, torej podrejenemu uradniku, naj izvede preiskavo. Vsa čast poštnju g. glavarjev, ampak odvisni so! Mogoče bodo vodili preiskavo objektivno — ali pa tudi ne! Kdo to ve? Posebno če se vrši preiskava brez kontrole javnosti, brez navzočnosti zagovornikov, brez obtožence! In da bo mera polna, se zaslišujejo vrhoteke še sami odvisni ljudje, ki jim je dovolj le en strog pogled iz oči g. glavarja in oni vedo, kaj morajo storiti — ne rečemo, da se mora tako zgoditi, ampak lahko se to zgodi! Torej če bi se na tak način vršila preiskava proti g. Ribnikarju, ali bi bil on z njo zadovoljen? Mi mislimo da ne; tudi branjevec Miha ne in nihče ne!

Upamo, da smo na tem zgledu dovolj praktično pokazali, kam vodi pot, ki so jo ubrali gospodje nasprotniki, g. A. Peska ali pa branjevcu Mihatu. Tako se lahko na najcenejši način ubije vsakega političnega nasprotnika brez izjeme, tudi politično najbolj poštenega in moralno najbolj čistega! Za take metode pa naš svet ni več!

Naše mnenje v aferi g. Peska je sledeče: Ako ima kdo kaj proti njemu, naj se oglasi pri sodišču. Sodišče je za to tukaj, da odločuje, ali je kdo kriv ali ne, ne pa politična oblast. Ta naj lovi komuniste in poljske tatove, sodne zadeve naj pa pusti v miru.

Ako se prav spominjamo, je rekel pokrajinski namestnik g. Hribar pri svojem povratku v Slovenijo, da prihaja kot čuvar in varuh zakonov. No, torej? Ali misli vladati caristično? Ali ne ve, kje je deželno sodišče in da imamo poroto? Če je gospod Pesek kriv, prav; če pa ni kriv? Kdo naj po zakonu o tem odloči: ali odvisni okrajni glavar ali neodvisni sodnik?

H gorajšnjemu članku, ki ga ponatiskujemo v celoti po »Avtonomistu«, pristavljamo samo še sledeče: V pojasnilo, kako se je vodila preiskava, naj služi dejstvo, da se je pred njenim pričetkom pripeljal v Ptuj g. Adolf Ribnikar ter hujskal in blatil tamkaj gospoda Peska. Zaslišavanje se je vršilo nato za zaprtimi vrati, pod zagotovilom večne tajnosti; kdo pa jamči zato, da se zaslišancem v slučaju za JDS ugodne izpovedi ni zagotovilo še česa drugega? In kdo jamči zato, da se zaslišanci po takih zagotovilih niso pustili zapeljati k krivim izpovedim? Nihče, prav nič! In da je ta sumnja opravičena, to dokazuje nele postopanje eksponentov JDS (Tr.), ki so hoteli podkupiti žel. uradnika V. s 100.000 kronami, da bi denunciral g. Peska, temveč tudi to, da se g. Pesek zaman trudi, da bi zvedel, kdo in česa se ga obtožuje. »Pondeljek« in »Jutro« sta svojčas pisala dobesedno: »NSS se ni zdelo varno, na edino kompetentnem mestu vprašati za pojasnilo, da si je notranji minister izjavil, da po parlamentarnem načelu, ki vlada v naši državi, prevzema napram parlamentu odgovornost za svoj sklep.« G. Pesek je bil s poslanecem Deržičem dvakrat pri Pribečevcu, obrakrat zaman. Ministr se sklicuje na uradno tajnost in ne pove, zakaj da ni predložil g. Peska v potrditev.

Vkljub vsem pozivom g. Peska v našem listu, da naj vsak javno nastopi proti njemu, ako ve kaj slabega o njemu, se ni še nikdo dosedaj oglašil, kljub temu, da kažejo vsi znaki na to, da je gotova klika pripravljena žrtvovati v to svrhu znatne vsote in tudi za nekaj korit bi ji ne šlo. Med našimi ljudmi je še vedno težko najti osebe, ki bi se upale javno izpovedati lažnjive denunciacije in jih potem zagovarjati pred sodiščem, ki je edino kompetent-

no o stvari odločati. Ostalo je pri previdno zavutih namigavanjih v listih uladoliberalne klike, katerih edini namen je, da bi v javnosti vzbudila sum, da je morda le kaj na stvari in da se je g. Pesek le morda kje kdaj pregrešil. Da pa bi imeli toliko politične moralnosti, da bi javno obdolžili g. Peska kakega pregreška in mu s tem omogočili denuncijantom dati priliko pred sodiščem nastopiti dokaz resnice, to tem tičem niti na misel ne pride. Denuncirati, namigavati, blatiti in vzbujati sumnje med ljudmi to je podlo delo naših mladoliberalcev, toda postaviti se za svoje obtožbe pred sodišče, to pač zahteva moč poštenjake, ki kaj dajo na svojo čast, ne pa lažnjivcev in denuncijantov.

Najpreje poizkus g. Peska gospodarsko uničiti, nato napraviti iz njega klerikalca, nato komunisti in ko vse ničesar ne pomaga očitati mu na skrivaj, da je pred toliko in toliko leti oskrnjeval mladotne delkice in namigavati na različne paragrafe, na katere pa nimajo poguma sklicevati se pred sodiščem, to je žalostna slika moralne propalosti onih politikov, radi katerih naj bi po »Jutrovem« naš narod bil vesel, da jih ima.

Vsa poštena javnost, ki še ni izgrubila čuta za pravo in pravico, naj ostrejšje obsoja tako nemoralno početje. In dokler se g. Pesku ne bo dalo prilike, da se lahko brani pred sodiščem, dokler se mu prikriva, česa in kdo ga obtožuje, toliko časa si bo vsa javnost na jasnem, da za celo stvarjo ne tiči ničesar drugega kot nezasišana in naš narod skrajno sramotljiva liberalna politično-osebna lumparija.

Gornješlezjsko vprašanje pred Zvezo narodov.

Vest, da je vrhovni svet odkazal vprašanje Gornje Šlezije v rešitev Zvezi narodov je zbudila povsod začudenje, dasi je bilo dano za to odločitev dovolj vzrokov. Na eni strani sta se francoski in angleški zastopnik (Briand in Lloyd George) že tako zagrizla vsaki v svojo smer, da nista mogla več popuščati, ne da bi pri tem riskirala prestiti svoje države in svoje osebe, na drugi strani pa je upravičeno obstojala bojazen, da bi vsaka rešitev v sedanjem času povzročila nov krvav pokol med Poljaki in Nemci. Vsled tega skoro ni bilo drugega izhoda, kakor zavleči odločitev v gornješlezjskem vprašanju s tem, da se ga je odkazalo v rešitev Zvezi narodov, ki pač ni forum, kjer bi se hitro in energično sklepalo.

O stvari smo že nekolikokrat pisali in ponavljamo danes le stvarno, za kaj pri celem sporu gre. Sporno ozemlje obsega mesta in deželo. Mesta so po večini nemška, dežela po večini poljska. V mestih je koncentrirana industrija. Vsled tega so navezana ta mesta na premogovno ozemlje južnih okrajev (Ribnik in Pština), ki ima tako poljsko večino, da niti Angležem ni prišlo nikdar na misel, da bi ga dali Nemcem. Če bo pripadlo torej to južno premogovno ozemlje Poljakom in če se jim prizna tudi severni pas, ki ima tudi poljsko večino (Velike Strelice, Tost in Tarnovice), potem bo takozvani trogorniki (ozemlje Bytom-Glivic-Katovice), ki ima nemško večino, popolnoma odrezan od nemškega, zapadnega dela Gornje Šlezije in bi se moral napraviti poseben koridor v to svrhu, ki bi obsegal ozemlje, ki je pretežno poljsko. Koridor bi šel torej na škodo Poljakov, ne glede na to, da bi se s tem ustvarila popolnoma absurdna meja — dolg jezik s trikotom na koncu.

Rešitev vprašanja torej ne bo lahka in zdi se, da tudi Zveza narodov ne bo našla rešitve, ki bi zadovoljila vse interresirane stranke. Nedvomno pa je, da se bo odločitev Zveze narodov, v kateri je zastopano 8 velesil (Belgija, Italija, Brazilija, Španjka, Francija, Anglija, Italija in Japonska), tako od Poljakov kot od Nemcev respektirala v mnogo večji meri, kot bi bil to slučaj pri odločitvi vrhovnega sveta, kjer so zastopane le štiri velesile. Posebno je pričakovati nekoliko več pravičnosti, ker tukaj ne gre za kak spor med antano in Nemčijo ali bolje med Francijo, ki protežira Poljake, ter Anglijo in Italijo na drugi strani, ki sta se postavili na stran Nemcev.

Kar se tiče še spoštovanja odloka, sta se tako Francija kakor tudi Anglija zavezali, da boste brezpogojno priznali odločitev Zveze narodov. Nemčija in Poljska pa se bodeta v tem slučaju morali radi ali neradi ukloniti. Nemčija ima vzrokov dovolj priznati avtoriteto zveze narodov, ker le od nje lahko v bodočnosti pričakujemo pomoči in mlada poljska država bo pač tudi morala priznati mednarodno pravo. V nasprotnem slučaju pa bi se brez francoske pomoči tudi ne mogla dolgo uspešno upirati. Tako je vkljub vsem težkočam upravičeno upanje, da se bo to vprašanje, ki

že nekaj mesecev vznemirja vso Evropo, rešilo mirno in brez novega krvoprelitja.

Irski problem.

Rešitev angleško-irskega razmerja nikakor ni tako lahka, kakor se je zdelo v početku razprav med Lloyd Georjom in De Valero. Priznati je treba, da postopa Anglija kulantno, kar se v sedanjem stadiju razprav ne more reči o zastopniku Irske, ki lahko zapravi simpatije, katere je uživala zlasti v ameriški javnosti. Irski problem postaja tudi radi tega kompliciran, ker protestantski Irski iz Ulstra nečesto priznati De Valero za svojega zastopnika, ker je odposlanec južnih, katoliških Ircev. Ulstrski Irski zahtevajo lastno, neodvisno upravo, česar jim južni Irski ne priznajo, dasi se sami borijo z Angleži za popolno državljansko samoupravo.

Anglija ponuja Irski mesto angleškega dominiona s sledečimi pridrčki: 1. Angleška mornarica ima v irskih vodah pravico kontrole, Irski tedaj ne morejo imeti svoje mornarice. 2. Takozvana Irška teritorialna armada, lastna irska armada ostane v gotovem številnem razmerju z angleško. 3. Irska mora puščati Angliji vse potrebo za zračno obrambo. 4. Irski dobi lastno finančno upravo. 5. Irsko ljudstvo prevzame primerni del javnih dolgov skupne države in svoj delež na vojnih pokojninah.

6. Južna Irška mora priznati vladu v Ulstru.

De Valera je odgovoril Lloyd Georju, da bi irski parlament ne mogel sprejeti teh predlogov ter da Irski sploh ne stavijo nobenih pogojev, ker zahtevajo le, da se jih ne napada, pač pa je pripravljen razgovarjati se o zvezi z angleškimi narodi po načnu Zvezde narodov. Lloyd Georg je odgovoril, da je ena točka, o kateri ne bo mogla nikdar nobena angleška vlada debatirati, t. i. nedotakljivosti kronskih pravic do Irske.

Ministrski predsednik iz Ulstra je pisal Lloyd Georju, da se sploh ne bavi s pogajanjimi med južno Irsko in Anglijo ter upa, da bodo sinfajnovci spoštovali status quo. Dokler ne prizna De Valera severne Irske, se ni mogoče z njim razgovarjati in oni priznajo le avtoriteto kralja in parlamenta združenega kraljestva.

To stališče ulsterskih Ircev seveda prihaja prav angleški vladi v njenem odporu proti stremeljuju sinfajnovcev, ki očividno hočejo doseči popolno državno samostojnost Irske, katera naj bi šele kot taka stopila v zvezo z Anglijo. Kakšen bo končni efekt angleško-irskih pogajanj ni sedaj mogoče niti približno reči. Morda bo vendar kljub težkočam, ki se vedno znova pojavljajo mogoče urediti medsebojno razmerje, morda pa bo boj izbruhnil znova v še strašnejši obliki, kot se je vodil pred pogajanjimi.

vatni spekulaciji? Če je za kako proizvajanje potrebno, da je izključno v državnih rokah, je gotovo to izdelava orožja in municije. Kdo jamči, da tistih 14 milijonov frankov, ne bo edini kapital tega tajnistvenega konzorcija, ki bo potem dobljene koncesije prodal drugim spekulantom? Kdo jamči, da koncesije za uvoz in prevoz ne bodo privilegij za tihotapstvo na veliko? Ako je ta projekt v državnem interesu, zakaj se vsa stvar ne predloži javnosti, da se spoznajo pogoji in udeležniki? In končno, kdo sme dati koncesije tolikega pomena, brez znanja in dovoljenja parlamenta?

Jugoslovanski kreditni zavod, v Ljubljani, Marjin trg 8, lepo napreduje. Najlepše dokazuje to stanje hranilnih vlog:

stanje 1. januarja 1921	K 6,172,076.86,
od 1. januarja do 31. julija t. l. vloženo	8,054,451.43,
Skupaj . . .	K 14,226,528.29
od 1. januarja do 31. julija t. l. dvignjeno	K 5,668,477.87
Stanje vlog 1. avg.	K 8,658,050.42

Prometa je imel zavod v prvi polovici letošnjega leta nad 6 milijonov K. Zavodu gonja ob času občinskih volitev ni škodovala, temveč mu je celo še koristila.

Ljubljanski trg. Cene govejemu mesu od 22. do 34 K kg po kvaliteti. Pričakovati je, da se bodo cene posebno za meso II. vrste še znižale. Prvorstni volti se kupujejo zopet za izvoz in se drago plačujejo. Italijanske trdke nakupujejo direktno po kranjskih sejnih prvostno klavno živino. Na živalskih trgih v posameznih pokrajinah vladajo velike nestalnosti glede cen. Cene slabejšemu blagu so izredno padele, za dobre vole se padanje zadržuje za izvozom. Mestno tržno nadzorstvo prosi za pismene informacije o nakupu živine od strani mesarjev v ljubljanskem nakupovalnem področju. Telečje meso 18 do 22 K. Svinjskega mesa in slanice primanjkuje; slanina 46 do 50 K, mast 55 K. Cena prašičem se je vsled dragine koruze dvignila. Glede zelenjave in drugih poljskih pridelkov je letošnja suša napravila mnogo zmešnjave. Splošno se pa lahko svedno trdi, da se upliv suše preživlja in da energične zahteve od vseh strani po zvišanju cen niso vtemeljene v tako visoki meri. Fižol v stročju kg 10 K, luščeni 10 do 12 K, čebula 5 do 6 K, krompir 3 K, zelje glava 6 do 12 K po velikosti, izgleda, da bodo zelja letos primanjkovala. Paradizniki 15 K kg, solata glava 1 do 3 K po velikosti, kumare 5 K kg, jabolka 8 do 12 K, hruške 12 do 16 K, grozdje 32 K, surovo maslo 88 K kg, čajno maslo 120 K, masla primanjkuje, par piščancev 50 do 60 K, gos — pitana 150 kron, jajca 2.40 K. Glede preskrbe Ljubljane z mlekom je nastopila resna kriza. Zastopniki kmetov ljubljanske okolice niso prinesla nobenih uspehov, ker vstrajajo kmetje trdovratno na svoji zahtevi, ki jo označujejo kot minimalno. Ker dosejani način mlečne aprovizcije mleko močno podražuje in omogoča potvarjanje mleka v velikem stilu od strani prekupev na stroške kmeta in konsumenta, so razmere dozorele v taki meri, da je v Ljubljani nujno potrebna ustanovitve mlekarskega zavoda, ki bo pobiral mleko pri kmetu samem, plačeval po tolsči in dostavljal kosumentu pasteurizirano polnovredno mleko. Pričakovati je, da bo v najkrajšem času to delo dovršeno.

Gradnje bakarske luke. Po vestih rimskega »Secola« se vrše pogajanja med nekimi ameriškim bančnim podjetjem in našo vlado radi gradnje velike jugoslovanske luke v Bakru. Zastopniki banke so baje že prišli v Beograd, da razpravljajo o podrobnostih. Govori se o velikem osnovanem podjetju, potom katerega bi se spojila luka s prostrano železniško mrežo. Posledice tega podjetja bi ne čutila samo Reka, temveč tudi Trst. (Ako sploh more še kaj občutiti, saj je ruiniiran! Op. ur.) S tem bi tudi baroško vprašanje izgubilo svojo važnost, seveda le z gosodarskega stališča, ker bi s tem Baroš izgubil svojo veljavo za Jugoslavijo. Ne ve se sicer, ali je ta vest italijanskega lista resnična. Moglo bi nas pa le veseliti, ako bi prišlo do udeležitve tega projekta, ker bi to bilo za nas izredno važnosti in bi tako našli kmalu pripraven in važen izhod na morje.

Preveč vina. Iz Dalmacije javljajo, da leži v tamošnjih kleteh še okoli 300.000 hl neprodanega vina. Obenem se

javlja, da kaže vinska letina izredno dobro. »Kam z vinom?« bi se vprašal kdo! Odgovor: Nikamor, dokler je tako drago!

Gospodarsko prodiranje lalije na Balkanu. Nemčija je začasno potisnjena na Balkanu. Nemčija je začasno potisnjena s tega tržišča, tako da se Italija v tem oziru svobodno širi. Zelja po gospodarskem dominiranju nad Balkanom je vzrok vsem šikaniranjem, ki jih moramo potrpeti od tega soseda. V to svrho

— Aretiran in izgnan Habsburgovec. Leopold Salvator Habsburg, sin bivšega avstrijskega nadvojvode Leopolda Salvatorja, roj. v Zagrebu, poročen z hčerjo bivšega podbana dr. Vladimira Nikoliča, imenom Dagmar, je prišel iz Zagreba, kjer se je nahajal na posestvu Nikoliča približno 1 mesec z soprogo in tantom na Bled. Tam so ga izsledili detektivi, ter ga privedli v Ljubljano, kjer je bil zadržan on in dr. Nikolič. Zadržala ga je policija pod strogim nadzorstvom in potem ga odpravila odgoskimski potom v spremstvu policijskih organov skozi Maribor čez mejo v Avstrijo. Prišel je iz Avstrije s potnim listom na drugo ime vizuma našega zastopstva na Dunaju in naših obmejnih oblastev.

— Godzarska direkcija v Ljubljani obseza vse bivše pokrajine Kranjsko, Stajersko in Koroško.

— Prepovedan madžarski list. Ministrstvo za notranje zadeve je s sklepom od 14. avgusta t. l. prepovedalo v naši državi razširjanje lista »A Naps«, ki izhaja v Budimpešti; ker piše proti interesom naše države.

— Wiener Journal — prepovedan. Ministrstvo za notranje zadeve je prepovedalo razpečevanje na Dunaju izhajajočega lista »Neues Wiener Journal«, ker objavlja po čl. 11 tiskovnega zakona žaljive beležke.

— Veliko narodno slavlje v Vinkovcih priredel koncem prihod. meseca ob priliki odkritja spominke plošče Josipa Runjaninu-Kuzminčanu, ki je uslužil in populariziral himno »Lepa naša domovina«. Slavlja se brezdomno udeležijo tudi nekatera slovenska pevka društva.

— Izseljenški potni listi. Glasom uradne objave se morajo vlagati prošnje za potni list v svrhu izselitve pri okr. glavarstvih, odnosno pri merodajnih upravnih oblastih. Prošnja mora biti predpisno kolokovana in mora imeti sledeče priloge: Potrdilo glede zadoščenja vojaške dolžnosti, potrdila policije za dokaz, da je pismen in da ni bil obsojen radi hudodelstva, ako je neslovan. Če je optiral za našo ali drugo državo, da ni poligamist, da ne nabira žen ali deklic, da ni prostitutka, da ne pripada organizacijam ali strujam, ki uče in zakovarjajo, da je treba veljavne zakone in institucije ukiniti s silo in da ima, ako gre v Združene države 25 ako pa v Kanado 250 dolarjev. Dalje mora še predložiti zdravniško spravečo s potrdilom, da ni bebec, idiot ali glupec, da nima trakovna, spolnih bolezni, da ni alkoholik, in da ni konstitucijsko psihopatičen infirijoren. Te prošnje rešujejo ministrstvo, odnosno pokrajinske vlade in šele nato izda pristojna pol. oblast potni list z izrečno beleško »izseljenški potni list«.

— Rimske Toplice (Slovenija) od 25. avgusta dalje 25 odstotkov popusta na cenah sob, kopeli in taks.

— Hujška proti vojaški obveznosti — obsojen. Letos v začetku februarja, so imeli letniki 1900 oditi k vojakom. V obliki Sv. Kungote se pa mnogo obvezancev ni odzvalo pozivu. Poizvedbe so dognale, da je fante nahajal nek Simon Zunko rojen v Stopnem pri Slov. Bistrici, češ: naš kraj je že med nepravilno črno, torej nima tu Jugoslavija nič govortiti. Zunko je hujškal fante ne le doma, nego se je na dan vpolkica podal celo v Maribor in tam po gostilnah šuntal fante, naj ne gredo k vojakom. Zunko je bil obsojen na 14 dni strogega zapora.

— V bolnici v Ormožu je umrl po dolgotrajni, mučni bolezni v najlepši dobi 27 let vrli naš somišljenik, kraljevi poštar v Strnišču pri Ptuj g. Janko Praprotnik. Zapuščajoč soprogo in 2 otrocičev. Pogreb se vrši v sredo 24. t. m. iz bolnice v Ormožu na tamkajšnje pokopališče. Težko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje.

— Ponesrečen rudar. Včeraj so pripeljali v Ljubljansko bolnico rudarja Antona Rozmana iz Trbovelj. V kamnolomu se je utrgala velikanska skala, ki mu je strla pri padcu obe nogi.

— Vlom v Vrhičju. Pri posestniku Jože Podraž so v lomili, ko so bili vsi domači pri maši, neznan tatovi in ukradli za okoli 10.000 kron perila, oblike in denarja.

— Zaplemba zlatega denarja. Orožniki državnega obmejnega komisarijata na Rakeku so dne 11. t. m. pri kontroli potnikov zaplenili trgovcu Milanu Kosamoviču iz Zagreba 950 zlatnikov, katere je nameraval iztihotapiti v Italijo ter jih je imel skrite pod posteljo v spalnem vozu.

— Tatvina konj. Orožniki obmejnega komisarijata na Rakeku so dne 18. t. m. pri prekorajenju črte aretirali Josipa Stangelja iz Novega mesta, kateri je dne 22. jul. 1921 ukradel carinarnici na Rakeku dva konja, s katerim je popihnil v Italijo in jih tam baje prodal. Pri njem se je našlo 3615 fr. Stangelj je bil oddan okrajnemu sodišču v Cerkljani, da dobi zaslužen nagrado.

— Zalostna ugotovitev. Uradno se objavlja, da se je Ciril — Metodova podružnica pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah razšla, ker je imela premalo članov. Slovenci, kje ste!

— 12 odstotkov občinske doklade na vse direktne davke so dovoljene občini Nemški Loki v Kočevskem kraju v svrhu odplačila dolga pri Kranjski deželni banki v znesku 11.800 kron v letu 1921.

Dnevne vesti.

je osnovala milanska Banca Commerciale pred letom v Sofiji filijalka pod imenom »Banca Commerciale Italiana« in Bulgara z glavnico 12.000.000 levov in razdelila v prvem poslovnem letu dividendno 8%. Ta banka je važen eksponent italijanske trgovine in italijanskega vpliva v Bolgariji. Takoj po premirju je začela Italija usiljati Bolgariji svoje blago in pred par meseci je napravila kupčijo 450.000.000 levov. Sedaj seveda vstraja na svojem mestu.

— Zahni obrti za pokojnim kraljem. So se vršili danes v stolnici ljubljanski. Obredov so se udeležili zastopniki vseh državnih in civilnih uradov in veliko odličnega občinstva. Osobito se je odlikovalo naše zavedno narodno ženstvo. Trgovine so zaprte, vse delo počiva. — Zvečer je oddala naša artilerija z ljubljanskega gradu žalne topovske strele, v vseh cerkvah ljubljanskih pa nas je opozarjalo žalno zvonjenje, da peljajo k večnemu počitku našega prvega jugoslovanskega kralja Petra Prvega.

— Zalna seja narodnega ženstva. V soboto 20. t. m. je imelo »Splošno slovensko žensko društvo« in »Kolo jugoslovanskih sester« skupno žalno sejo. Pred okrašenim podobom kralja Petra je predsednica obeh društev gospa Franja dr. Tavčarjeva v srce segajočimi besedami izrazilo globoko žalost, ki preveča slovensko ženstvo ob odprtem grobu našega prvega narodnega kralja Osvoboditelja. Za tem je predlagala, naj pošljeta obe društvi sožalno brzojavko Nj. Vis. princiji Jeleni, kar je bilo soglasno sprejeto in se je takoj zgodilo. Razne članice so predlagale, naj bi se slovensko ženstvo, v znak hvaležnosti in spoštovanja do pokojnega kralja, vsaj 14 dni po možnosti oblačilo v črno. Nadalje sta obe društvi odposlali k pogrebnim svečanostim svoje zastopnice. Pridružile so jim tudi odbornice Kola s Stajerskega.

— Pododbor Uduženja gledaliških igralcev v Ljubljani je povodom smrti našega kralja, imelo dne 19. t. m. žalno sejo, nakar je odposlalo žalno brzojavko pokrovitelju Uduženja, Nj. Veličanstvu kralja Aleksandra.

— Venec na krsto kralja Osvoboditelja ni položilo akad. društvo »Jadransko« samo, kot smo pomotoma poročali v svoji zadnji številki, ampak celokupna ljubljanska akademska omladina.

— Uduženje gledaliških igralcev, pododbor, Ljubljana, je povodom smrti kralja osvoboditelja imelo dne 19. t. m. žalno sejo ter odposlalo pokrovitelju Uduženja Nj. Visočanstvu regentu Aleksandru žalno brzojavko.

— Katarina Nučičeva — umrla. V preteklih dneh je umrla v visoki starosti gospa Katarina Nučičeva, mati rezičerja kr. kazališča v Zagrebu, g. Hinka Nučiča. N. v m. p. l.

— Ponesrečen voznik. Pred franciskanskim mostom so se splašili konji nekemu vozniku iz dežele. Z voza je padel zabol in udaril konja po nogah. Voznik je padel pod voz in dobi precej nevarne poškodbe. Oddal so ga v domačo oskrbo. Voz je prebrl tudi stojnico neke prodajalke semen in ji povzročil precej škodo.

— Tatvina. Med kopanjem v Lazah je ukradel neznan tat zasebnik Marij Cesen od Sv. Petra nasipa 17, usnjato rjavo torbico, usnjato denarnico z nekaj denarji, zlato verižico z zlatim obeskom z monogramom M. C. in več drugih malenkosti.

— Pobegnili je. Invalid Nahil Leopold, 40 let star, je ogoljufal trdko Kora v Ljubljani za 900 kron in je pobegnil v Nemško Avstrijo. Doma je pustil ženo in tri otroke.

— Poneverba. Marija Majdič iz Ljubljane, pristojna v Jarše, je poneverila nadredniku int. držav. div. oblasti Dionizu Sosič dežni plašč vreden 1400 kron.

Maribor.

— Odeček za določevanje cen v Mariboru je sklenil 16. avgusta 1921 sledeče: Cena za 45 dkg belega kruha iz moke št. 00 50 odstotkov in 50 odstotkov iz moke št. 2 se določijo na 8 K; za črni kruh iz moke št. 6 50 dkg 7 K. Odeček za določevanje cen je svoji sklep glede mesnih cen z dne 11. avgusta 1921 v ožirno na delstvo, da bi tako znižanje cen imelo lahko občutne posledice za producenta kmeta na svoji seji 16. avgusta 1921 revidiral in določil naslednje:

— Za goveje meso: Kot prvostno meso se določijo meso od dobro rejenih volov, kateri tehtajo nad 500 kg žive teže v za klanje pripravljenem stanju to je, da se jih pred klanjem kakor običajno 6 ur preje nakrmi in ne napaja. Neposredno pred klanjem se mora vsak vol tehtati. Za meso takih volov se določijo za prednji del cena za 1 kg 20 K, za zadnji del za 1 kg 22 K. Če voli ne dosežejo 500 kg v teščem stanju se prideljijo v drugo kategorijo med bike, krave in telice. Meso takih živali se sme prodajati ne glede na prvi ali zadnji del po 15 K. Cena telečjemu mesu se določijo za I. del 1 kg 12 K, za II. del 1 kg 14 K. Običajna priteža pri govejem in telečjem mesu znaša kakor doslej 20 odstotkov. Predstoleče cene stopijo v veljavo za govedino s 17. in za telatino s 23. avgustom t. l. S tem se ukinejo cene mesa v tuk. razglasu z dne 11. avgusta 1921 št. 11791.

— Sejnsko poročilo. Na svinjski sejlem dne 19. avgusta 1921, se je prišlo 253 prašičev, 9 koz in 1 jagnje. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 6—8 tednov stari od 160 do 180 K, mladi prašiči 10 tednov stari od 200—240 K, mladi prašiči 8 mesecev stari od 1100—1200 K, plemenite svinje 1 kg žive teže od 26—28 K, polpitane svinje za zakol 1 kg mrave teže 28—30 K. Kozje so bile od 180 K do 400 K komad. Kudača je bila živahna.

— Pregled vojnih invalidov bo v Mariboru od 22. avgusta do 1. sept. na mest. nem magistratu.

— Nevarnega tatu in vlomilca je prišla v osebi brezposelnega natakarja Lud. Kemerterja. Zločinec je po aretaciji simuliral srčni krč, blaznost in spolno bolezen, a zdravnik so ga spoznali za popolnoma zdravega.

— Epileptičen napad na cesti je dobil vničarjev sin Ant. Pilič, ki so ga prepeljali v rešilnim vozom v bolnico.

Celje.

— Se onkrat in zadnjič o zastavah. V Gaberju je veletovarnar Westen lastnik večih hiš. Ta gospod ob priliki kraljeve smrti ni

Politične vesti.

RUSKE IZDAJICE?

Zagreb, 20. avgusta. »Riječ« poroča o Beogradu, da se je v krogu ruskih konzulcev pojavil germanofilski duh. To je ugotovilo iz dokumentov, ki so jih našli pri aretiranem ruskem generalu Komisarovu. Pri njem so istotako našli legitimacijo madžarskega yohunskega dedelka.

OROŽNE VAJE ČEŠKE VOJSKE.

Praga, 20. avgusta. (Izv.) Listi poročajo, da se bodo vršile letošnje jesen velike orožne vaje čeških trup v okolici Luhačovic.

OBNOVITEV ODESE IN PETROGRADA.

Berlin, 20. avgusta. (Izv.) V Parizu izhajajoči ruski list »Colos Rossy« javlja iz zanesljivega vira, da se vrše med nemškimi, angleškimi in ameriški kapitalisti na eni strani sovjetsko vlado na drugi strani pogajanja radi podelitve koncesije za obnovo Odeše in Petrograda. Ta koncesija naj bi trajala 40 let.

NEMŠKA INDUSTRIJA SI OSVAJA AMERIŠKI TRG.

London, 20. avg. (Izv.) »Daily Telegraph« javlja, da si je nemška industrija že popolnoma osvojila južnoameriški trg ter da postaja nemška konkurenca dan bolj občutna. Poljedelske stroje kakor tudi druge železne in jeklene izdelke prodaja Nemčija od 45—40 postotkov cene od angleških in ameriških izdelkov.

GRŠKO-TURŠKA VOJNA.

Pariz, 20. avg. Po vesti »Matina« iz Londona so grške čete oddaljene od

Angore samo še 75 km. Grški letalci so bombardirali Angoro. Letalci javljajo, da prebivalstvo zapuščja mesto.

Berlin, 20. avgusta. (DunKU) Po poročilih listov iz Aten, je pri Gordiju, 70 kilometrov južnozahodno od Angore, začela bitka med Grki in Turki.

POSLEDICE GLADA V RUSIJI.

Nauen, 20. avgusta. Po vesteh iz Ukrajine se je pojavilo v deželi 15.000 stradajočih Rusov, ki plenijo.

STRADAJOČA RUSIJA.

Kopenhagen, 20. avgusta. (Izv.) Tukajšnji listi poročajo o obupnem stanju otrok v stradajočih pokrajinah ob Volgi. Na tisoče otrok se potika ob Volgi ter se preživlja s tatvinami. Dognano je, da je veliko starišev zapustilo svoje otroke, oziroma jih pometalo v vodo, da bi ne bilo treba gledati od gladi umirajočih otrok. — Okrajja Minsk in Poltava sta preplavljena s stradajočimi begunci, kar še bolj otežuje že itak težki položaj tamošnjega prebivalstva. Kolera v gotovih pokrajinah je začela ponehavati.

ČEŠKOSLOVAŠKI GENERALNI KONZULAT NA DUNAJU.

Duna, 20. avgusta. Z današnjim dnem je bil tukaj aktiviran češkoslovaški generalni konzulat. Za vodjo je bil imenovan dr. Starč.

ODSTOP MADŽARSKEGA FINAN. MINISTRA HEGEDUSA.

Budimpešta, 20. avgusta. (Izv.) »Villag« poroča iz dobro podučenih političnih krogov, da je z gotovostjo pričakovati skorajnji odstop finančnega ministra dr. Hegedusa.

Gospodarstvo.

Omnium Serbe.

»Slobodna Tribuna« piše, da bi se tako imela nazvati francoska finančna družba, katera bi dobila monopol za izdelovanje orožja v Jugoslaviji. Dr. Dragotin Ikončić podaja v beograjski »Republiki« z dne 11. avgusta o družbi stvarne podatke z zanimivimi podrobnostmi. »Demokracija« je nekoliko prej javila, da je francoski konzorcij prošil za dovoljenje, da sme postaviti tovarno za orožje in da je ponudba izredno ugodna ter je zato verjetno, da se koncesijo odobri. Pariški »Temps« z dne 12. avgusta je priobčil ta-le telegram iz Beograda: Neka grupa francoskih kapitalistov, udeležena v srbski dehiški družbi, predložila je vladi SHS predlog za gradnjo velike tovarne orožja, municije in poljedelskih strojev. Projekt je bil simpatično sprejet tako v vladnih krogih, kot v vsem časopisju. Ne vemo, če je bil sprejet francoskih kapitalistov res povoljno sprejet v vladnih krogih. Časopisje preko notic, do danes o tem ni pisalo, dokler ni prišel dr. Ikončić z zanimivi odkritji. Podatki dr. Ikončića pa nikakor dovoljno ne delujejo na javnost, tem manj, ker še do danes niso bili z odgovorne strani demantirani.

Med pogoji, ki jih stavlja konzorcij »Omnium Serbe« državi je prvo, da mora država odkupiti nad polovico akcij, kar bi zneslo 14 milijonov frankov, ki morajo biti plačani v dinarjih, po beogradskem kurzu. Država bi na

ta način dala konzorciju okrog 50 milijonov dinarjev. Dalje mora država: odstopiti konzorciju za tovarno brezplačno zemljišče; brezplačno tovarno zvežati z najbližjo železniško glavno progo; prepustiti brezplačno razlastitev naravnih sil (vod itd.); zagotoviti svoboden, carine in vsakega carinskega pregleda prost uvoz potrebščin iz inozemstva ter 50 % popust za prevažanje blaga. To so glavne zahteve, katerim se pridružuje pravica, da je konzorciju svobodno prenesti vse pridobljene pravice na kako drugo francosko podjetje, katerega se sedaj niti ne imenuje. Državi bi bila iz te pogodbe z »Omnium Serbe« zagotovljena le pravica, da prevzema orožje in municijo, kakršno bi nova tovarna izdelovala.

Dr. Ikončić trdi, da se za Omnium Serbe prav posebno zavzema Rade Pašić, sin Nikole Pašića, bivši minister Velizar Janković, poslanec Janjić in drugi. Vojni minister general Hadžić se je odločno protivil ponudi francoskega konzorcija in je vsled tega tudi podal ostavko. Na njegovo mesto je prišel general Zečević, ki je naklonjen ponudbi. Odstopiti je moral tudi načelnik artilerijsko-tehničnega oddeljenja v vojni ministrstvu polkovnik Stojčević, ki je bil proti pogodbi in prepustiti mesto polkovniku Vasiću, ki je pristaš pogodbe.

Zadeva je tako velikega državnega interesa, da je potrebno razjasnenje. Gre za obrambo države. Kako more prepustiti država svojo obrambo pri

ta način dala konzorciju okrog 50 milijonov dinarjev. Dalje mora država: odstopiti konzorciju za tovarno brezplačno zemljišče; brezplačno tovarno zvežati z najbližjo železniško glavno progo; prepustiti brezplačno razlastitev naravnih sil (vod itd.); zagotoviti svoboden, carine in vsakega carinskega pregleda prost uvoz potrebščin iz inozemstva ter 50 % popust za prevažanje blaga. To so glavne zahteve, katerim se pridružuje pravica, da je konzorciju svobodno prenesti vse pridobljene pravice na kako drugo francosko podjetje, katerega se sedaj niti ne imenuje. Državi bi bila iz te pogodbe z »Omnium Serbe« zagotovljena le pravica, da prevzema orožje in municijo, kakršno bi nova tovarna izdelovala.

Dr. Ikončić trdi, da se za Omnium Serbe prav posebno zavzema Rade Pašić, sin Nikole Pašića, bivši minister Velizar Janković, poslanec Janjić in drugi. Vojni minister general Hadžić se je odločno protivil ponudi francoskega konzorcija in je vsled tega tudi podal ostavko. Na njegovo mesto je prišel general Zečević, ki je naklonjen ponudbi. Odstopiti je moral tudi načelnik artilerijsko-tehničnega oddeljenja v vojni ministrstvu polkovnik Stojčević, ki je bil proti pogodbi in prepustiti mesto polkovniku Vasiću, ki je pristaš pogodbe.

Zadeva je tako velikega državnega interesa, da je potrebno razjasnenje. Gre za obrambo države. Kako more prepustiti država svojo obrambo pri

čutil potrebe, razobesiti žalnih zastav na svojih objektih. Kako neki? Saj izdaja na Dunaju, kakor smo že svojčas poročali, časopis, ki sramotno piše o naši državi. Sicer pa priobčujemo itak dopis, ki osvetljuje državljansko teza veleneskega gospoda. — Nekateri hišni posestniki razobesajo zastave na črno-rumeno pobarvanih drogih. Tak drog je na pr. bilo videti na poslojpu, kjer je nastaneno orožništvo. In vse je že imelo čas biti prebarvano. — H koncu o zastavah bi še želeli, ob takih in enakih prilikah, videti zastave tudi na poslojpu mestnega gledališča, kjer so se svoj čas za časa nemškega gospodarstva pridno izobesale frankfurterice.

Glavni šahovski turnir v Celju. Doigrano je tudi peto in šesto kolo. Stanje po petem kolu: Erdey 4 in pol, Vuković 4, König 3 in pol, Kramer 3, Ferjan 1, Trstenjak 2 in pol, Peyer, Poljanec in Rožič 2, Nicifor in Ormai 1 in pol, Kohn 1, Banekovič 0. — Stanje po šestem kolu: Erdey in König 4 in pol, Vuković 4 (1), Trstenjak 3 in pol, Kramer in Poljanec 3, Ferjan 2 in pol (1), Nicifor 2 in pol, Peyer in Rožič 2, Ormai 1 in pol (1), Kohn 1, Banekovič 0 (1).

Javno skladišče in prevozna družba d. d. v Celju se je vpisala v register za družbene firme. Delniška glavnica znaša 3 milijone K, razdeljena na 750 delnic po 4000 kron.

Pri načrtni volitvi štirih svetovalcev v občini Kolica-Celje, ki se je vršila v nedeljo 21. tn. dopoldne v občinski pisarni na Bregu, so bili izvoljeni svetovalcem sledeči odborniki: Golozranc (SLS), Glisšek (SLS), Martičič (JSDS) in Lapornik (JSDS).

Ciril-Metodejev listkov in vabihalikov ni videti po nekaterih celjskih gostinarn. Upamo, da bo zadoščeval ta kratki opomin. Nekoliko dežja je zopet prinesla nedeljska dopoldnaska ploha okrog Celja. Deževalo je kakor pol ure. Vendar pa je posebno za travnike že prepozno in se ne bodo mogli več opomoči. Otave bo pri nas zelo malo ali skoro nič. Nekateri posestniki v kraljih okrog Celja koljejo živino doma in prodajajo meso ceneje, kakor v mestu.

Tovarna Weston v Gaberlu pri Celju. O tej firmi slišimo čudne stvari, tako na primer ima ta gospod skoro vse pisarniške osebe izkolenjene nemško in uraduje se tudi popolnoma nemško. Neka pri njem uslužbena nemška gospodinja se je bile že večkrat izkazala: »Es werden noch Zeiten kommen, wo wir frisch, fröhlich, fromm, frei« singen werden« itd. Svetujemo temu gospodu tovarnarju, da napravi konec nemškonalnadalni domišljavosti v njegovem podjetju, drugače jo bomo napravili mi.

Prodajni namerava, kakor čujemo, celjska mestna občina Aleksandrovo vojašnico augmentacijsko skladišče.

Umri je dne 17. t. m. Lucijan Cerkvenik, sinček brzojavnega strokovnega mojstra v Celju, v nežni starosti 6 mesecev.

Popravek. V soboto smo prinesli iz Celja dopis o hišnih posestnikih, ki ob nobeni priliki ne izobesajo zastav in med temi navedli tudi g. notarija v Askerčevi ulici. Gosp. notar pa je med tem izobesil žajno zastavo. S tem popolnoma popravljamo našo vest, ker nečemo nikomur delati krivice.

Muzi.

V »Pliškem listu« z dne 21. avgusta je izdala kraljeva organizacija JDS razglasila na pošteno slovensko javnost, v katerem hoče prikazati ljudstvu vodjo okr. glavarstva g. dr. Pirkmajerja kot najljubšega in najbolj nepristranskega uradnika. V istem nasteva nebroj njegovih zaslug za ... Čudno je samo to, da ga tako ... zagovarjajo samo pristavi JDS, ... vse druge stranke komaj čakajo ... ker so zgolj ta »nepristranski uradnik iz Ptuja, o čigar nepristranosti bi se dalo mnogo pisati. — Najbolj ironično pri tem razglasu je to, da piše JDS kraj. org., da obsoja take osebne napade. — Ona obsoja tisto, česar se ona edino posluša. — Se razume, njim je dovoljeno vse, če jim je velik zločin, če se kdo samo skuša dotakniti njihovih oseb. Na koncu zahteva JDS, da se g. dr. Pirkmajerju za vse njegove zasluge javno zadoščuje. Mi nasprotno pravimo, da bo dobil na koncu preiskave tudi zaslužen plačilo.

Magistratni sluga — župnik. Dobil sem vabilo, s katerim se me pozivlja, naj se layim na mestnem uradu. Pozdravljen je »Zavladnega komisarija Mikla«. Vprašam kdo je ta gospod in zve, da je sluga. Torej pri ptujskem magistratu, č. r. r. mestu Slovenije, rešuje akta sluga. Iz tega si vsak lahko napravi sliko, kako tam izgleda.

Komisija za določevanje cen je določila sledeče prodajne cene mesa: goveje 1 kilogram zadnjih del 17 K; 1 kg srednjih del 15 K; telečje 1 kg zadnjih del 14 K, srednjih del 12 K; na 1 kg mesa je dovoljeno 18 dekagramov kosti, 1 kg blekov 4 K; 1 kg pljuč 8 K. — Te cene morajo biti nabite pri vsakem vnosu v mesnico, ozi. na stojnici, tako, da jih lahko vsak vidi. — K temu moramo samo pripomniti, da je bilo do sedaj izdanih že več tiskih odredb, s katerimi se je določila maksimalna cena mesa, ali nobena od teh se ni točno izvajala. Mesarji so kljub istim prodajni meso po svoje. Zaradi tega, ker oblast ne kontrolira, če se točno izvršujejo te niene odredbe, naj sežo ljudstvo po samopomoči in naj naznani vsak posameznik takoj magistratu vsakega mesarja, ki isto krši. — Edino na ta način se bo prišlo končno do reda.

Vsed določiti maksimalnih cen mesu hočejo mesarji štrajkati, — ker imajo pre-majhen dobiček. — Pristojne oblasti bi v tem slučaju najboljšo storila, da vsakemu nepokornežu kratkoma odzvame koncepcijo pa bi bil kmalu red.

Vinosrd gosp. Wratzfelda iz Darnbirna je kupil gosp. J. Feguš, krčmar iz Podlehnika za 2.300.000 K.

Levo nozo si je zlomil 12 letni vintčarje sin Martin Arnuš iz Sp. Velovlaka pri padcu s hruske. Prišeljan je bil v javno bolnico.

Skoki okno se je spizlil neznan tat v stanovanje okr. zdravnika dr. Vrečka in pokradl različno obleko. — Škoda znaša več tisoč kron.

Pot je zgrešila Marija Amar, doma nekje iz Francije. Lansko leto je šla na božjo pot v Lurd. Nazaj grede je našla in prišla peš po dolgem potovanju do Sv. Barbare v Halozah, kjer so jo orožniki pri-jell in oddali pristojni oblasti, da jo potom francoskega konzulata odpravi v domovino. Prebrisani hlapci je Anton Gabrovec iz St. Vida. Isti je prišel pred kratkim k župniku g. J. Zadravcu v St. Lovrenc na Dr. p. in se ponudil v službo. Gosp. župnik je ravno nujno potreboval hlapca in ga, brez da bi ga vprašal po listinah, takoj sprejel.

Ker je bil hlapec raztrgan in bos, mu je gosp. župnik takoj kupil novo obleko, čevlje in plašč. Na novo oblečen je hlapec zjutraj zginil. — Da bo boljše preskrbljen z obleko, je šel še prej k sosedu trgovcu Francu Nadelbergerju in si tam v imenu župnika izposodil hlače in telovnik.

Velika tatvina perila in obleke. France Krizmančič 19 let star, govori samo hrvaški je ukradel s svojim tovarišem 21letnim ljiho Bulčem, ki je doma iz Srema, svojemu delodajalcu Milanu Armanoviču v Ptuj za 25.000 kron perila in obleke. Tat v častniški obdnelci. Franc Horvat, 23 letni ključar je ukradel v Častniški obdnelci v Mariboru veliko število kozarcev.

Veleselj.

Sejmski urad prosi vse industrije, trgovce in obrtnike naj dopisno na svoje trgovske prijatelje znanice in odjemalce v Srbiji, Vojvodini, Bosni in Hercegovini, Hrvatski in Dalmaciji prilagajo reklame tiskovine velikega semnja. Dobe se pri Sejmskem uradu brezplačno. Sestavljene so v srbohrvaščini in je treba pri odjemu navesti koliko tiskovin v cirilici in koliko v latinici potrebuje dotičnik za prilogo svojim dopisom. Izdana so vabila za poset semnja, prijavnice, letaki in stanovanske karte ter vinjete itd. Prosimo vse industrije, trgovce in obrtnike, da blagovole sodelovata na ta način pri propagandnem delu za sejmsko prireditve.

Primorje.

Slovenske parnike se vendar otvorijo v Gorici in sicer za prvi in drugi razred na Rudskih lozah v Kapucinski ulici, v ulici Mamela in pri sv. Križu. Za 470 otrok je pač 6 razredov veliko, veliko premalo. Kakor smo konstatirali, da je vse to še veliko, veliko premalo, tako pa priznamo tudi odkrito, da nas veseli, da je vsaj narejen začetek.

Istra in tržaški vzorčni sejem. »L' Era Nuova« piše, da se za vzorčni sejem zelo zanima tudi Istra. Pa ne da bi Istra razstavila vzorce fašistovskih nasilij. Bilo bi priporočljivo, ko obrtmebi bi tudi Angleži in Francozi, ki so sicer v svojih kolonijah marsičemu privajeni.

Književnost in umetnost.

Ustava kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Zbirka zakonov snopič I. v Ljubljani 1921. Založila Tiskovna zadruga. Cena 12 K. po pošti 1 K več. Pravkar je izšla »Vidovdanska ustava«, katera se narača pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani. Sodna ul. 6.

Umetnostna razstava. Na številna vprašanja naznanjamo, da se nahaja »Umetnostna razstava« na Miklošičevi cesti št. 5 poleg hotela Union.

Zložba poljedelskih zemljišč. Deželna komisija za agrarske operacije v Ljubljani je izdala brošuro o zložbi poljedelskih zemljišč, ki popisuje namen in koristi zložbe za udeležena poljedelca in uradno zložbeno postopanje. Brošuri priklopljena sta tudi dva načrta, iz katerih se razvidi, kako izgleda zemljišče pred in po zložbi. Ker je zložba velike važnosti za naše kmetijske razmeze, se kmetovalci opozarjajo na to brošuro, katero dobe tisti, ki se resno zanimajo za to zložbo, brezplačno pri deželni komisiji za agrarske operacije v Ljubljani.

Pokrajina.

Iz Mladovod nam pišejo, da tovarna Huter in Komp, kakor tudi I. jugoslovanska papirnica nista izobesili žalnih zastav, ker so v vodstvu nemurili. Tudi drugi vobeseostniki in trgovci ne poznajo svoje državljanske dolžnosti. Zastave so izobesili edino gđ. Jarc, g. Majer in g. župnik.

Trbovlje. Zgodovinsko proslavo prost. gasilnega društva rudnik ima za sabo in ni ga udeležena, ki se ne bi z veseljem spominjal na ta dan. Obžalujemo samo, da nam je radi slabega vremena izostalo veliko število ognjegašev. — Glinjivi prizori lepo uspelega nastopa in blagoslovljenja nove društvene zastave bodo ostali pričujočim v najlepšem spominu. Celokupno gasilno društvo vrši prijetno dolžnost, da se tem potom javno zahvali kumici, gospoj Vilmi Panerjevi in damam, ki so sodelovale pri slavnosti in šotorih, nadalje g. svet. Dr. Caslu. Osobito se zahvaljujemo gosp. ravnatelju Panerju za darežljivost in podporo. Lep uspeh prireditve je omogočil, da je društvo plačalo najdragocenejšo zastavo po 22.000 kron. Hvala prisrčna vsem prijateljem in dobrotnikom! Naj ostane ta zgodovinski dan vsem v častnem spominu.

Globoko pri Brezici. Dne 15. t. m. je pripravila naša šolska mladina pod vodstvom učitelja gosp. Avg. Tomčina in učiteljice šol. Ide. Tomičeve slovesnost zaključena šol. leta. Sodelovali je tudi mešan pevski zbor domače odrasle mladine pod vodstvom zgoraj imenovanih ter del telovadec breziškega Sokola. Zanimanje in udeležba je bila ogromna. Prvo so nastopili naši mladički s prostimi vajami, katere so izvajali neverjetno krasno in popolno. Nato so isti zapeli nekaj mičnih pesmic. Zatem je nastopil mešan pevski zbor odrasle mladine. Za njim pa telovadci breziškega Sokola na orodju. Ta dan ostane Globočanom v neizbrisnem spominu. Glinjiv je bil prizor na našo mladež, ki je s takim navdušenjem in marljivostjo v tej kratki dobi zamogla nastopiti tako sigurno in lepo. Navdušili nas je razveseljiv pojav, da se je začela zbirati in dramiti tudi naša odrasla mladina. Le tako naprej vi mladi! Mesto v gostinjo, na pubno poncevanje in pijančevanje, se zbirajte v koristnih, kulturnih korporacijah. Na vas leži bodočnost in sreča naroda in naše domovine. Za vse to napredovanje in uspeh naše mladine pa nosita nevenljive zasluge zgoraj imenovana učitelja — sin in hčerka — nadučitelja gosp. Tomčina, Z neutrdljivo voljo in vnueno sta se ta dva posvetila delu izobrazbe mladine in le tako zamogla v teh kratkih tednih pokazati tako krasen uspeh. Pokazala sta kako se zamore doseči uspehe tam, kjer je dobro in delavno učitelstvo, ki mu je povzdigla narodne in kulturne zavesti ne samo dolžnost na papirju, ampak v srcu. Oči roditeljev so z nepopisnim izrazom hvalečnosti ta dan gledale na vaše, videvši s kako požrtvovalno ljubeznijo do njih mladežov sta se posvetila temu napornemu delu. Ta tih hvalečnost ostane v naših srcih neizbrisna. Hvala vama stotera!

Zatec: Stanovanjski miterija v našem trgu presega že vse meje. Dolgo smo o tem molčali, ker smo mislili, da bodo novi občinski odbor vzel železno mejo v roke, a

videti je, da kakor prejšnji, tudi ta nima dobre volje. — Stranke iščejo stanovanja, prosijo, tarnajo in proklinjajo, a vse zastonj. Ker imajo g. odborniki sami prazna stanovanja, katera nečajo strankam oddati, se ne upajo tudi drugim taka zapleniti. — Med vnoje se je lahko hkrati postreglo 60 avstrijskim častnikom s stanovanji. — V neki vili milijonarja-trgovca je stanoval znani major Kotzjan z rodbino in morilec nadporočnik Wolfgang, danes je ta vila prazna in lastnik je zagrozil, da jo prej podere kakor bo stanovala kakšna stranka v njej. Ravno tako je druga vila že celo leto prazna in čaka na nekoga, ki bi imel priložnjo jesen priiti. V sredi trga se dviga veličastno posloje, v temu je pred nedavnim časom bivalo 6 malih strank. Posestnik je pustil stedišnike iz kuhinj pometati in se stanovanja rabilo danes za prazne vreče. Podobnih cvetk bi se lahko še zelo veliko nabralo. Na občinskem uradu se odkrižajo stranke z izgovorom: »Poglejte si to in to stanovanje«. posestnik stanovanja pa reče: »ako me tudi občina prisili oddati stanovanje, ne morem pa dati drvarnice, kleti itd. ker to dokažem, da sam rabim.« Ravno tako ni za samca dobiti opremljene sobe. Sedaj pa ko je hmelska sezija je že do danes nastanjenih čez 20 dunajskih in poljskih židov. Seveda je to povsem razumljivo, židof plača v šestih tednih celotno najemnino, gospodar se pa izgone — davku. Gospodje odborniki, ozrite se na ubogo ljudstvo, kadar Vas isto česa prosil in ne tedaj, kadar ga Vi rabite.

Tišina-Prekmurje. V ponedeljek 15. tn. odvozil je iz Prekmurja priljubljeni kr. namestnik Hribar čez Petanje proti Mariboru. Petanjski kmetje so se zbrali v lepem številu na brodu, čez Muro, ki je bil zato z zelenjem in zastavami okrašen. Župan g. Kreft je g. ministra pozdravil z željo, da nas skoro obišče. G. Pavlica pa je v daljšem govoru polajnal položaj obmejnih ljudi in povdarjal blagost tega ljudstva; ki bo še bolj vzljubilo domovino, če bo ta dobra mati, ki bo čuvala pred agenti-pijavkami in vedno dala mož na vodilna mesta, ki bodo znali narodu koristiti. G. namestnik je povdarjal, da bo vse mogoče pomagal prekmurškemu ljudstvu. Burno pozdravljen je odvozil dalje. Ljudstvo se ne more navdušiti preprostost g. ministra in pravi, da se mu priprepot Madžarsko navadno še izvoljeni poslanec več ni pokazal. Ravno to ljudstvo upa, da nastopijo sedaj pravičnejši časi, da bo narod imel tudi besedo, ne pa kakor takrat, ko se je šlo za zgradbo mostu čez Muro, ker se je pripeljal menda v avtomobilu z gospodi bivši gerent Sever s taško pod pazduho in rekel, da »zveza županov, t. j. on, najbrže ne dopusti tu zgradbe, temveč pri Veržeju blizu klostra mora biti most.

Zalna seja ministrskega sveta.

V soboto dne 20. t. m. ob 5. popoldne je bila žalna seja Narodne skupščine. Prisotni so vsi člani vlade in številni poslanci. vsi strogo v žalni obleki.

Tajnik dr. Janjič je prečital akt kraljevske vlade o smrti kralja Petra naslovljen na skupščino. Skupščina je čitanje tega akta poslušala stoje in se odzvala z navdušenimi klici: »Slava kralju Petru!« Predsednik skupščine dr. Ribar je nato imel slovesni govor: »Gospodje poslanci! Zabela me je kot predsednika izredna in preodlična, a obenem tudi pretežka dolžnost, da se s tega mesta poslovim v imenu narodne skupščine od prvega kralja države Srbov, Hrvatov in Slovencev. Njegovo idealno življenje, njegova redka čednost, vztrajnost in požrtvovalnost, njegova nesmrtna dela v službi naroda in domovine, njegova velika ljubezen do naroda in mučeniško življenje nima primere v historiji. — Dokler bo živel naš narod, bodo pozne generacije častile spomin Petra Velikega, Osvoboditelja in Ujedinitelja.

Kralj Peter je ena največjih pojav v zgodovini našega naroda. Njegov prihod na prestol kraljevine Srbije pomenja novo dobo v historiji našega naroda. Smatral je za svojo največjo dolžnost, da kot kralj kraljevine Srbije skupno s svojim narodom izvrši osvobojenje enega dela našega naroda, ki je bil dosedaj pod robstvom neprijateljev in da svobodno z osvobojenimi ujedini v veliko in močno narodno državo. Vse muke in zapreke, ki so stale na potu našemu osvobojenju in ujedinenju, je pretrpel skupno s svojim narodom junaško in mučeniško, vedno podreajoč svoje in svoje dinastične interese interesom svojega naroda. Zato je doživel trenotek, da se je povrnil kot prvi kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev, slavljen in odlikovan od celega ujedinenega naroda.

Ves čas, odkar je stopil na prestol, pa do današnje ustave, je izpolnjen z vladavino pokojnega kralja, in ta perioda bo vedno ena najsijajnejših in najsveteljših v zgodovini našega naroda, ki bo vedela ceniti njegove zasluge in se z njimi ponašati.

Kralj Peter je vedno veroval v moč svojega naroda. Spoštoval je ta narod. Razumel je popolnoma njegove potrebe, osobito pa one kmetijskega ljudstva.

Bil je od prvega dne svojega vladanja ustaven in parlamentaren vladar ter je ustvaril med seboj in narodom popolno harmonijo in solidarnost. Od leta 1903, se v Srbiji ne spominjajo nikake ustavne borbe in nikakega spora med narodom in kraljem. Bil je ves čas svojega vladanja kralj po volji naroda.

Leta 1903, je bil izvoljen za kralja po narodnih zastopnikih, a leta 1921, ravno pred njegovo smrtjo, ga je ustavotvorna skupščina v ustavi do-

Cirkovce. Županstvu občine Cirkovce in Strazgojnce ter okrajnemu glavarstvu Ptujskemu v prevdarek.

Dokazano je, da mnogo rastlin, ki nam dajejo hrano, zlasti sadno drevice, ne bi rodilo sadu, ako bi cvetja ne oplojevale čebele. Izredno slaba letina pa grozi uničiti to izredno važno panogo kmetijstva v imenovanih občinah. Spomladno deževje, poletna suša, pred tedni v polovici Cirkovske občine toča, to so vzroki, da čebele za zimo nimajo živeža: ajda pa je razvita tako slabo, da ne daje nič upanja na izboljšanje. Dolžnost omenjenih oblasti je, da store vse potrebno, da se katastrofa odvrne, sicer ne bodo udarjeni samo čebelarji, ampak vsi posestniki teh občin, ker bo uničeno sadjarstvo, ki se razveseljuje razvija. To veliko nevarnost v teh občinah so pomnožili čebelarji, ki so pripeljali v te kraje nad 200 panjev, ne ozirajoč se na slabo letino in nezravitost ajdovega cveta, tako da je na prostoru približno enega kvadratnega km sedaj okoli 400 panjev, kljub temu, da zahteva načrt čebelarstva zakona, ki je mogoče že dobil več zakona, da na istem območju ne sme biti več kakor 100 panjev. Po še veljavnih zakonih avstrijskih dežel morajo v pašo pripeljane čebele biti oddaljene najmanj 1000 m od vsakih drugih čebel, letos pa razdalja med njimi pomek ni niti 50 m! Ker so vrhtega pripeljane čebele prispele z dobrih pasišč, so močno razvite, dočim so domače zelo slabe. Tožbe o ropanju se slišijo celo že od 15. avgusta naprej, v času, ko bi morala biti za domače čebele glavna paša. Razburjenje med domačimi rad da teh razmer pač upravičeno raste in se je bati sitnosti. Omenjene oblasti prosimo, da prisilijo brezobzirno tuje čebelarje, da respektirajo vsaj zakone.

Domači čebelarji.

Poslano.*

Imate prav. Zapik, ki ga pobje izrekal preden jih »mamca« vjame, končuje Vase »Poslano«. Duševni defekt, ki se imenuje častihlepije. Vam pa moram je konstatirati Vaša diagnoza »pod častjo« pa se ubije s tem, če javno sporočim, da zahtevate od oseb, ki Vašo Visokost niti ne poznajo, da pred Vami snamejo klobuk dol in če tega ne store jih pa napadate po pradih! Toliko enkrat za vselej gospod magistratni oficij Kavčič. Druzičkrat se Vam do tal priklonim, da bo zadoščeno Vaši užaljenosti!

Ciril Kemperle,

t. č. tajnik Ljubli. pr. gas. društva.

* Za »Poslano« odgovarja uredništvo le v bkviru zakona.

ločila kot prvega kralja države Srbov, Hrvatov in Slovencev. Kakor je bil velik, ko je v svetovni vojni takrat, ko je svoje vojake odvezal prislege zvestobe v najhujšem trenutku obrambe domovine in jim zatrdil, da se jim ne bo ničesar zgodilo, ako zapustijo strelske rove in odidejo domov, tako je bil tudi velik sedaj pri sprejetju ustave, ko je po junaških delih srbske vojske, s katero je skupno ustvaril to našo državo, pozval celokupni narod, da po svojih zastopnikih v ustavotvorni skupščini glasuje o obliki države in o vprašanju državnega edinstva, dasiravno je bilo že vse o rešeno po onih, ki so položili svoje zdravje in življenje za osvobojenje in ujedinenje našega naroda.

Kralj Peter je dovršil veliko delo, ki ga je začel njegov ded veliki Karagjorgje. Sodobniki deda so ga, priznavajoč njegove velike zasluge, imenovali Velikega Karagjorgja, mi pa, sodobniki pokojnega kralja, velikega boritelja in mučeničarja, v čegar osebnosti je sintetizirana borbenost in mučeništvo našega naroda, klanjajoč se danes pred njegovim odrom in zahvaljujoč se za vsa velika odlična dela za narod in državo, ga imenujemo brezsmrtnega in večnega, z nazivom »Veliki«, ga imenujemo kralja Osvoboditelja in Ujedinjenja, da tako v naši zgodovini pred kritičnim potomstvom damo vidni znak naše posebne hvaležnosti napram slavnemu kralju naše kraljevine in našega naroda. Tuga za našega kralja Petra Velikega je splošna in povsod, kjerkoli biva naš narod.

V tej veliki tugi nam je v utcho, da je stopil na prestol njegov junaški sin kralj Aleksander, ki bo, sledeč stopnjam svojega roditelja, kot ustaven in parlamentaren vladar skupno s svojim narodom učvrstil naše narodno in državno edinstvo in s svojim znanjem in dobro upravo povedel našo državo v vrsto kulturnih in naprednih držav, v kateri se bodo vsi naši državljani čutili mirne in zadovoljne, tekmujoč v ljubezni zanj in za svojega kralja. Večna slava in spomin Petru Velikemu in Osvoboditelju, mir in pokoj njegovemu pepelu! Naj živi Nj. Veličanstvo Aleksander!

Predsednika dr. Ribarja so poslušali vsi poslanci stoje in spremljali njegov govor na več kraljih s Slava-klici. Na koncu je vsa skupščina burno pozdravila govor in klicala: »Živio, kralj Aleksander!«

Za njim je govoril ministrski predsednik g. Pašič:

»Gospodje poslanci! Nj. Vel. kralj Aleksander leži holan v postelji. Njegova bolezen je taka, da se niti v postelji ne sme premakniti, kamoli da bi hodil ali potoval. Njegova bolezen je taka da mora po nasvetu zdravnikov mirno ostati v postelji, dokler bolezen ne mine. Zatorej Nj. Vel. kralj sedaj ne bi mogel položiti prisige v onem roku,

kakor to predvideva ustava. To je force majeure, neodoljiva sila, ki je preprečila, da ne more izvršiti svoje dolžnosti. (Klici v skupščini: Tako je!) Čim pa ozdravi in se vrne v domovino. Mi pa prva dolžnost, da položi pred skupščino prisego. Prosim Vas, gospoda, da ta slučaj sprejmete kot tak, da je to samo neodoljiva sila, samo slučaj, ki se ni mogel predvideti in nikakor ni mogoče drugače postopati. (Klici v skupščini: Tako je!)

Prosim vas torej, da to sprejmete na znanje. Upajmo, da bo Nj. Vel. kralj Aleksander kmalu ozdravel in da bo to kmalu v našo srečo. (Mnogobrojni klici: Bog daj! in živio kralj Aleksander!)

Za njim je zopet govoril predsednik skupščine dr. Ribar. V svojem govoru izraža globoko bol in hvaležnost vsega naroda pokojnemu kralju, katerega brezsmrtna dela bodo ostala nam vsem, kjerkoli prebiva naš narod, nepozabna. Poznavajoč razpoloženje narodne skupščine, predlaga v znak trajnega spomina:

1. da se blagopokojnemu kralju da naziv: »Peter Veliki Osvoboditelj« (Navdušeni klici: Slava mu!) 2. Da se mu postavi dostojen spomenik v prestolnici s tem, da se pozove kraljeva vlada, naj čimprej stavi narodni skupščini predlog za postavitve spomenika.

Skupščina je navdušeno sprejela predlog. Ker je skupščina predlog sprejela, objavi predsednik, da se blagopokojni kralj Peter I. od sedaj imenuje Peter Veliki Osvoboditelj, in da mora kraljevska vlada čimprej predložiti narodni skupščini predlog radi postavitve spomenika. Obenem prosi narodno skupščino za pooblastilo, da v njenem imenu odpošlje kralju Aleksandru nastopno brzojavko:

Današnja seja narodne skupščine, ki se je sestala ob smrti vzvišenege Vašega roditelja, blagopokojnega kralja Petra, je sprejela predlog, da se mu da naziv »Peter Veliki Osvoboditelja«. Vaše Veličanstvo izvoli dopustiti, da narodna skupščina skupno z Vašim Veličanstvom in kraljevskim domom deli globoko bol za blagopokojnega kralja. Narodna skupščina pošilja Bogu vroče molitve za čimprejše ozdravljenje Vašega Veličanstva in čim skorajšnji povratek Vašega Veličanstva v domovino.

Ko je narodna skupščina soglasno in z burnimi klici sprejela ta predlog, javi predsednik, da se bo vršil pogreb pokojnega kralja dne 22. t. m. po programu, ki ga je določil posebni državni odbor. Predsednik prosi poslance, da pri tej priliki izvršijo svojo dolžnost. Predsednik zaključil sejo in prosti poslance, naj gredo po seji skupno z njim v saborno cerkev, da se tam poklonijo senci Petra Velikega Osvoboditelja. V znak žalosti za blagopokojnim kraljem zaključil predsednik sejo ob 18.

Borzna poročila.

Praga, 22. avgusta. nemške marke 97.75, švicarski franki 1463.50, lire 364, francoski franki 664.50, šterlingi 317, dolarji 85.75, dinarji 1085.25, leji 100.75, levi 67.50, avstrijske krone 7425, poljske marke 2.80.

Dunaj, 22. avgusta. Devize: Zagreb 610.50—614.50, Beograd 2441—2461, Berlin 1280—1286, Budimpešta 282.50 do 285.50, Bukarešta 1340—1350, London 4120—4140, Milan 4750—4770, New York 1125.50—1129.50, Pariz 8660 do 8700, Praga 1304—1310, Sofija 920 do 930, Varšava 43.75—45.75, Curih 19.075 do 19.125. Valute: Ameriški dolarji 1114.50—1118.50, bolgarski levi 895 do 905, nemške marke 1278—1284, angleški funti 4090—4110, francoski franki 8630—8670, holandski goldinarji 0, italijanske lire 4730—0, dinarji tisočaki 2425—0, stotaki 2415—0, poljske marke 42.50—0, leji 1332.50—0, švicarski franki 19.000—0 češkoslovaške krone 1304 do 0, madžarske krone 282—0.

Curih, 22. avgusta. Devize: Berlin 6.70, Holandija 183.50, New York 591, London 21.67, Pariz 45.70, Milan 25.05, Bruselj 44.75, Stockholm 126.75, Kristianija 78, Madrid 76.50, Buenos Aires 0, Praga 7.025, Varšava 0.27, Zagreb 3.30, Budimpešta 1.55, Bukarešta 7.175, Dunaj 0.70, avstrijske krone 0.60.

Ekonomski pogajanja med Nemčijo in Jugoslavijo. »Welthandel« poroča, da so jugoslovenski trgovci, nezadovoljni z angleškim in francoskim blagom in da bi bil že skrajni čas, da začenja Nemčija uvažati v Jugoslavijo svoje blago in to čimprej, ker so skladišča jugoslovenskih trgovcev že skoro prazna. Kakor javlja list, pride kmalu v Berlin in Dresden jugoslovenska delegacija, da se sporazume z Nemčijo radi medsebojne trgovine.

Naročajte in širite „JUGOSLAVIJO“!

Sijajen sprejem kralj. namestnika v Naklem.

Dne 9. avg. ob 5. uri se je pripeljal kraljev namestnik v prilazno vas Naklo. Občinstvo in šolska mladina ga je navdušeno sprejela. Pred slavolokom, ki je bil lično napravljen z napisom »Živel Ivan Hribar, naš narodni kraljev namestnik,« in postavljen pred gostilno g. Marinšek, ga je pozdravil za občino Naklo v odzvojni župani prvi svetovalec g. Pavlin. Za železnico tamkajšnji postajevodja gosp. Azman, nakar je isti predstavil deputacije in šolsko vodstvo z g. I. Jerštom, pošto, g. Vrtačnikova, požarna bramba, načelnik Jernej Legat, Orle, načelnik Ciril Legat ter sokolski narasčni korenjskega Sokola, gimnazijec Adolf Azman. Po poklonitvi vseh deputacij pozdravi ga v jednatih besedah učence Marjan Azman, na to sta učenci Milka Marinšek ter Dušica Azman podarile lep soplek z nagovorom Dušice Azmanove: »Sprejmi od nas ta skromni soplek, znak hvalnosti! Podari ti ga mladina za tvoje plemenito delo na polju osvoboditve. Gospoda kraljevega namestnika je to v srce vanilo da jih je ginjen poljuboval ter vzpodbujal mladino k ubogljivosti in učenju. Zanimal se je za letošnjo letino ter opomnil, da se ljudje splošno pritožujejo radi suše, katere jim bo vse uničila, bodril županstvo, opomnil naj ga ljudstvo vsestransko podpira v tem težavnem poslu in obljubil, da bo tudi on njih podpiral. Opazil, da je g. Kaplan v ozadju, ga je prijazno pozdravil misleč, da je g. župnik in se spreznovil nekaj prijaznih besedi z njim ter se zanimal sploh za vse. g. Kaplan Simenc mu je ves radosten prav močeto odgovarjal. Pred odhodom mu je šolska mladina in občinstvo zapelo »Lijepa naša domovino«. Nato mu je zapustil in odpeljal se proti Bledu. Da je bil sprejem kraljevega namestnika tako sijajen in lično urejen se imamo zahvaliti tamošnjem gosp. postajevodji Azman-u, ki se ni ustrašil ne dela, ne finančnih stroškov, se celo mladino je učil deklamirati, ker se baje šolsko vodstvo ni hotelo nič pobrizati.

Sajkače.

Nedavno je pisatelj Ivan Zorec vprašal, odkod je ime sajkača za srbske vojaške čepice. Jugoslovanski Sokolski Savez ni bil tako previden, temveč je brez pomišljanja dosedanje sokolske čepice, ki so bile črnogorske, torej pristno jugoslovanske in res sokolske (junjske), zamenjal s sajkačami. Poglejmo sedaj, od kod so prišle sajkače.

Sajke so veliki čolni na Savi in Donavi, katerih moštvo se imenuje sajkaši. Tako so se tudi imenovali, in sicer tudi v nemških, tisti avstrijski vojaki, ki so, dokler je še obstajala vojaška »granica«, delali službo na sajkah in s patroliranjem po Savi in Donavi čuvali Avstrijo proti Turkom. Ti vojaki so, kakor tudi ostali avstrijski vojaki, nosili čepice, ki jih vidite še na vojaških slikah iz onih časov, zlasti na takih, ki predstavljajo bitke v Italiji. Te čepice so »naše« sajkače. Tako so jih namreč Srbi imenovali, ker so jih videli pri avstrijskih »sajkačih«, ki so jih od vseh avstrijskih vojakov največkrat imeli priliko opazovati, ko so se na svojih sajkah približevali srbskemu, tistikrat še turškemu bregu.

Sajkače so torej Srbi vzeli od Avstrijev, kakor je avstrijski tudi krog za častniške plašče, ki jih sicer po ruski imenujejo »sinjeli«. Rusko je le ime, krog je avstrijski. Isto velja o vojaških bluzah.

Avstrijski so potem sajkače zamenjali za bolj praktične, namreč čepice »streticami«. Pri nas pa veljajo sedaj za pristno jugoslovanske.

Srbom se godi s sajkačami kakor s mnogimi drugimi stvarmi, zlasti pa

z zakoni. Znano je, kako je bivši minister Velizar Janković v skupščini zaničljivo govoril o avstrijskih zakonih in zahteval, naj se jih čimprej zamenja s — srbskimi. In tako misli tudi velik del nepoučene srbske javnosti. Objektivni srbski pravniki pa vam bodo radi priznali, da večina srbskih zakonov in tudi mnogih vojaških predpisov ni nič drugega nego več ali manj natančen prepis starejših avstrijskih zakonov. Ako bi torej sedanje avstrijske zakone zamenjali za srbske, bi dobili zopet le avstrijske s to razliko, da so sedanji po vsebini in obliki moderni, dočim so starejši v obojnem oziru slabi in po vrhu še nazadnjaški, prav v duhu nekdanje stare Avstrije.

Sajkače so danes Srbom mile in s ponosom jih nosijo: saj so pod njimi izvajali svoje najslavnejše zmagete in proslavili srbsko ime po celem svetu; pomislijo pa naj, da kakor niso oni »Avstrijanci« vključ avstrijskemu izvoru svojih sajkač, tako tudi »prečnom« ne smejo očitati avstrijski »mentalitet«, če branijo moderne avstrijske, sedaj naše, ustanove in zakone proti starejšim, po duhu in obliki še bolj avstrijskim, četudi v nekdanjih »Srbskih Novinah« v cirilici natisnjenimi.

Od notranjske meje.

Poi leta trpljenja smo že zopet srečno prestali, odkar so odšli od tu Italijani. Takrat, ko so odhajali, smo upali, da bomo odslej živeli v miru, toda Lahji so ostali tik za vami in naši gozdovi — za njimi. Obljubljene so nam bile takoj legitimacije za neovirano posejanje gozdov in za vožnjo drv za lastno potrebo. Potprejljivo kakor zna samo Slovenec, smo prosili, moledovali in čakali na ta dovoljenja in res, čez pol leta smo jih dobili. Pol leta je menda romala dozvola in Beograda. Tu se pa začne nova povest. Po italijansko dovoljenje namreč morati iti osebno sam. Vzameš kup legitimacije (marsikdo še kako kuro, jajčka ali kaj podobnega), pa hajdi v gozd zeleni. Ob železnici sredi gozda Rakek—Postojna v čuvajnici te sprejme zastopnik velesile, brigadiere finance. On ima bagatelo v rokah. Z globokimi pokloni mu izročiš (tudi mi smo ovehali dvatisočletno kulturo!) ta kup papirjev, pa že isti trenutek ti jih zabrusi v obraz, češ, tebe ne poznam, čeprav poznam vse ljudi dol. Drugič pa prinesi laško pisane, zraven te pošteno nahruli s »ščavii«, pove jih par mastnih na račun naše države, zama-huje s palico nad teboj (marsikoga tudi malo potiplje, saj je priholog) in te — napodi.

Vesel, da se je tako dobro izteklo, jo med zaničljivim smehom laških financcev, zopet mahaš na svobodna tla, Meditacija: Jesen je skoraj že tu in zima bo kmalu. Drv ni, že pol leta nisem pripeljal niti polenčka. Ali naj posekam še tistih par zanikrnih češ-pelj? Ne! Trd bodi, neizprosno, moč jeklen! Poiščeš pripravnega človeka (kar pa tu ni tako lahko), ki ti prevede prolaznico na laško, in hajdi zopet v gozd zeleni. Pridesh s trepetajočim srcem zopet gori, pa gospod brigadiere spi, veng domani. Kaj sedaj, Greš na Rakek k g. komisarju. Danes ga ni v uradu, pride jutri, ti malomarno odgovori orožnik. Pridesh drugi dan ob 8. uri zjutraj. Povedo ti, da pride g. komisar ob 10. uri. Čakaš do popoldne, Obupan tvegaš zadnjo karto in greš k njemu na stanovanje. Misliš si: tisti

podpis tako ni težak in še svinčnik mu pomolim, Toda kategoričen: »Stranke se ravnajo po meni, ne jaz po strankah, Pridite čez trčetur ure! Po poti pa že zveš, da Lah zahteva še živino-zdravniško izpričevalo za živino. Hm, kaj pa zdaj? Zasluzka ni, drv ni, stelje ni. Kaj pa ko bi pisal kakemu poslancu? E, tam ni nič. Saj vemo, koliko jih upoštevajo v naši ustavni državi. Vendar pa ostane še ena lepa tolažba: Bodi gotov, da bo prišla navzlic temu lepa odmera davkov, razmejitvena komisija bo pa l. 1999 končala s svojimi deli in uredila vsa sporna vprašanja. Povem pa še eno na uho. Patrijotizem je bil tu na višku, toda to nevarno čustvo so naša slavna oblastva kakor po vsej Sloveniji korenito zatrla in raje love komuniste in druge prevratne elemente. Lahji se tu že 3 leta nesramno norčujejo iz naše države, pa se bodo že naveličali, bo pa »Ponedeljek« kako povedal, pa bo zopet vse dobro. Berač je bil berač, izvozna in uvozna dovoljenja obstoje pa samo za naše in zavezniške trgovce. — Sicer pa nas tu poznate, da smo radi hodili v Ameriko, zdaj pa ko smo svobodni, bomo pa še bolj pridno hodili, ako Bog da in sreča junaska. Slobodan nam put! Tudi to je svoboda.

Črnozolti generalni konzul na Dunaju.

Pred kratkim smo poročali o škandaloznih razmerah na našem generalnem konzulatu na Dunaju. Naš dunajski zastopnik nam poroča, da je bivši črnozolti hofrat Cerović tudi kot naš generalni konzul še vedno enak habsburgovec. — Njegovi črnozolti prijatelji ga redno obiskujejo, in kadar sploh nima za važne konference z našimi ljudmi niti minute časa, se po cele ure zabava z monarhističnimi prvaki seveda prav mnogo tudi z zloglasnim dr. Krantzem. — Obenem bi prosili dopisila, kaj delajo na konzulatu tiste uradniki: Fritz Pogatsch-nik (ali je to morada oni hujskač po nemških listih proti Jugoslovonom?) Frid. Laubner, Georg Schinagl, F. Pihmacht, — in sluge: Fischer, Stieger, Meechra, Weissböck, Wolf, Schwenger, Proth, Weissenhofer! — Celo Slovence so od tam spodili, a ti Nemci so še vedno tam!

O Ceroviću gre po Dunaju glas, da je spreten »Schieber« in da je »zaradil« milijone. Za taka opravila ima gospod hofrat privatni avto, toda šoferja in bencin plačuje na tihem blagajna konzulata. In ti troški so ogromni!

Z uradniki, ki mu niso edino le poslušno orodje, ravna kakor svinja z mehomo. Oduren je z njimi in težko jim je stališče na Dunaju.

Oddelek za potne liste prejema na dan na pristojbinah čez — 100.000 K, a uradniki imajo šele zadnji čas po 8—10.000 a. K plače na mesec, najslabše plačani uradniki na Dunaju. Ali je to potrebno pri uradu, od katerega dohodkov se morajo kriti vsi stroški konzulata in poslanštva! Vru tega je edino v našem konzulatu le en urad za tuje in naše državljanje, namesto da bi to bilo lepo ločeno, kar bi pripomoglo hitrejšemu uradovanju in zadovoljnosti občinstva. — Čujemo tudi, da je nastal konflikt vsled nepozre-ljivosti glede na bodoči vzorčni sejm. Vsi konzulati so ugodili praktičnim zahtevam, le naš ne! — Zakaj ta izjema?

Cerović ima nečaka nekega Nedelkovića, ki ni naš državljan in ne zna

nobenega slovenskega jezika, in tega je vrnil med uradnike konzulata. Sele posebne intervencije je bilo treba, da je ta mož izginil s konzulata. — Ko liko vrlih rojakov imamo, ki bi mogli zasedati mesta, na katerih se košatijo Nemci.

Ta Cerović ima posebno na piki dva Jugoslovana, enega uradnika podkonzula Hrvata dr. Mišetića in enega Slovence, znanega dunajskega dobrotnika naših beguncev in dijakov, ki noče biti nikjer imenovan, ker je sam begunec z one strani bistre Soče. — Dr. Mišetić je bil policijski uradnik v Trstu ter je svojo glavo postavil v nevarnost v najbolj kritičnih vojnih časih, da je rešil veliko naših preganjanih rojakov. Takrat, da takrat se je Cerović grel ob milosti nemških in madjarskih mogotcev, avanziral je izredno hitro in služil, služil slepo našim sovražnikom. Zdaj pa je zopet na vrhuncu in glavni reprezentant naše države, — dr. Mišetić je pa vsak dan v nevarnosti, da ga Cerović kratkoma lo spodi na cesto. — Cerović tudi ne vé, da so Mišetiću znane mnoge njegove mahinacije, — in ker ima sam polno masla na glavi, se boji, da se mu maslo ne bi stopilo. Zato: Mišetić proč z Dunaja!

Naš izvestitelj nam dalje poroča, da je Cerović zelo hud na »Jugoslavijo« zaradi znanih dveh člankov (posebno zadnji dopis iz Beograda v št. 6. t. m.); za te dopise dela odgovornega našega dobrotnika beguncev in dijakov, — zato lop po njem. Poročajo nam, da je postal Cerović v Beograd 14 strani dolgo poročilo, v katerem pere svojo umazano glavo, — a vrhu tega se ta umazanec drzne po stari svoji metodi črniti našega odličnega Slovence, ki je bil skoro tri polna leta med vojno po vseh možnih ječah in internatih, uničen popolnoma gospodarski in ki je duševno pretrpel več nego katerikoli drugi Slovenec, — v istem času, ko je Cerović služil našim zatiralcem v tako zadovoljst, da so ga naredili za hofrata in sekijskega čefa. — Da so mogoče take nesramnosti v naši državi, je v nebo kričeč škandal. — Naš omenjeni Slovenec ima toliko zaslug za naš narod, za nežo kulturo in posebe za naš narod na Primorskem, da je zaslužil vse drugačno upoštevanje in priznanje, — a zdaj pride še taka črnozolta uš in se zadirav vanj z natolcevanji celo pri naši centralni vladi.

Pozivljemo vlado, da dobro prouči Cerovićeve mazarije in povabi na odgovor in na objasnjenje vse v spisu omenjene gospode, poleg njih pa vse bivše naše poslanike in upravnike, ter zaslíši še druge uradnike in Jugoslovane na Dunaju.

Cerović pa ni edini, ki mora izginiti ker nam ne dela časti. So še drugi. O razmerah na poslanštvi samem se bomo še bavili, ko naš dunajski zastopnik dovrši poizvedbe. Se bo pokalo! — Vsi diplomatski zastopniki tujih držav čakajo na spremembe, ki jih bomo mi zahtevali in — z dokazi utemeljili. Na svidenje!

Dostavek: V Ljubljani živi več odličnih bivših članov naše likvidacijske komisije. Vsi so veseli, da smo zgrabili glavnega krivca za dolga ušesa! Vsi so se škandalizovali nad dejstvom, da smo imeli na Dunaju svoje poslanike, — a med njimi je stal Cerović, namesto da bi jim bil podrejen. On je bil gospodar v hiši, ne pa morda poslanik. Sele uprnik Mihajlović se je malce postavil proti njemu in ga tudi spodil iz ministrskih prostorov v II.

madstr. Ali Mihajlović je zato tudi kmalu moral oditi z Dunaja, a Cerović je postal generalni konzul. — Vsi naši člani likvidacijske komisije pravijo, da so se vsi kolegi drugih držav naravnost škandalizirali radi Cerovića, — Ali ta črnozolti hofrat zasluži toliko obzirov, pa toliko časti in masti?

Poslano.*

Globoko pri Brezicah. Na naslov drž. pravdnštva v Celju.

Sedaj 14-letni sin Ivan-a Cvetko v Pir-senbregu. Je nešteti at pobegnol od doma, se kralji po raznih krajih ter po dalšem all krajšem času zopet prišel domov. Nobena se tako stroga kazen tu ni pomagala. Tako je odšel natihoma tudi jesen m. l. in polhajko-val po Hrvaškem. Ob volitvah v obč. odbor v Globokem pa so naši nesramni klerikalci v zvezi z komunisti (ki se pri nas skrivajo pod firmo »soc. demokr.«) prišli na le njih mogočo peklenko misel — izrabiti to politično, da bi unčili S. K. S. Tako so kratkoma obdoličili tov. Fr. Kene ml. da je tega Janca ustrelil in v gozdu pokopal. Cisto razločno so klerikalci slíhali strel »Straža« z dne 18. 7. 1921. in voljajo še danes neznozen smrad (svojih možgan!). To »kršćansko« nesramnost so razširili med svet zlasti zadnje dni pred volitvami. Kljub temu, da je Kene nastopil sodniško proti raznašalcu vesti, katerega je zalotil in je bil takrat kaznovan z globo K 1600 ter kljub temu, da je vsakdo vedel, da se fant nekje potika in kljub temu, da je fant postal svojega kolega Fr. Cizeli sporočil očetu, da je v službi v obč. Klanec na Hrvaškem, so ti nesramneži, na celu jim seveda kaplan Toplak iz Pišec, širil te vesti prikrito dalje, pošiljal anonimne ovadbe sodišču — ter ves čas na novo ogrevati to zlobno, previdno zavito — v »Straži«, »Gospodarju«, »Narodu«, »Ljudu«, »Glasu«, »Slo-vencu« (ter celo z dne 14. avgusta t. l.) kjer so s skrajno, je docela podvajati klerikalni družbi mogočo zlobo klicati celo drž. pravdnštvo na pomoč. kaplan Toplak, ki je s svojim pomagačem iz Blatne — avtor teh notic — je vedno ves vesel nosil okrog te Časopise ter Marijinim devicam, župnikovim delavcem, tesarjem in vsem, ki so ga hoteli poslušati, čital te svoje umotvore iz listov in tako širil svojo kršćansko moralo.

Ker je državno pravdnštvo v Celju res-tudl tem klevetnečnem nasledu ter stvar preiskavalo — pozivljamo tem potom isto državno pravdnštvo, da isto danes, ko se je »ustreljen« sin Cvetkov vrnil iz Hrvaške zopet domov k svojemu očetu — z isto vno-mo nastopi proti nesramnim lažnjivcem, ki so vedoma, hote in namenoma uprizarjali to peklenko hudobijo, da bi ukradli čast svo-jemu političnemu nasprotniku. Zlasti naj se uvede preiskava proti avtorju teh dopisov, — kaplanu Toplaku, ki je potem tudi s časopisom v roki širil okrog te satanske izmišljotine, kar bodo potrdili župnikovi delavci in tesarji. Izgovor, da kaplan Toplak ni pri pravi pameti — ne more držati — ker ne-normalnih svečenkov se tudi v lavantinski škofiji baje ne nastavlja.

Za člane SKS v Globokem
Ivan Urek, nar. poslanec.

*) Za »Poslano« odgovarja uredništvo le v okviru zakona.

Poslano.*

Ker se širijo razne neresnične govorice o lovcih lovskega društva »Kum« v Trbov-ljah, pozivljamo vse one, katerim je kaj znano o tem, da kateri izmed članov ome-njenega društva zagrešuje kal protipostav-nega, ozirnoma, da se ne ravna po lovskem redu, istega takoj naznani društvu, da za more isto dotičnika naznaniti sodnilni ter izključiti iz društva.

Kdor bi tega ne storil, ter bi društvo in njihove člane še nadalje sramotil in obre-koval, se istega ne pripizna kot postnega lovca, ampak kot podlega lažnjivca in obrekovalca.

Vsacega poštenega lovca sveta dolž-nosti je, da vsako protipostavno ravnanje v lovišču takoj naznani društvu ali pristojni oblasti.

Od sedaj naprej se bo proti vsakemu, ki bo o lovskem društvu »Kum« ali njih-ovih članih širil neresnične vesti, sodniško postopalo.

Trbovlje, dne 18. avgusta 1921.

Lovsko društvo »Kum« v Trbov-ljah.

*) Za »Poslano« odgovarja uredništvo le v toliko, kolikor to določa zakon.

Michél Zevaco:

„NOSTRADAMUS.“

»Boljšo stvar imam, nego je vaše kralj! Boljšo od vaših zelenookih smaragdov! Boljšo od demantov, ki se iskrijo v vaši roki, izkušnjavec!«
»Kaj pa je tako dragocenega?«
»Je nasmehnil Nostradamus.«
Royal je bliskoma dvignil svoje bodalo in ga z vso silo zapilil v mizo.
»Tole imam!« je dejal.
In s krvavim pogledom je preme-ri Nostradamu.
»Vzemi, kolikor potrebuješ. Ako hočeš, vzemi vse.«
Royal de Beaufort se je stresel kakor besen merjasec. Strahovi-to preklinja je obšel sobo s trdimi koraki; nato se je postavil pred bo-gatega potnika in zarohnel:
»Bodalo vam pustim v spomin,« je dejal s pridruženim, hripavim glasom. »Kadar bo čas, da vas ubijem, pridem ponj. Do svidenja. Ker pravi-te, da se vidiva v Parizu, poiščite »Dvor čudežev« in vprašajte po naj-hrabrejšemu razbojniku, poglavarju »Lillie«; po tistem, ki se je veliki pro-fos gospod de Roncherolles zaklel, da ga hoče obesiti lastnoročno. Našli boste mene!«
Ob Roncherollesovem imenu je izpreletel potnika nagel trepet.
»Dobro,« je odgovoril s tako krum-tim in divjim glasom, da se je člo-

veku zdelo, kakor da bi slišal plat zvana. »Kako ti je ime?«

»Royal de Beaufort!« je rekel mladi mož.

In je odšel. Ko se je vrnil v svojo sobo, je stopil k Brabantovemu truplu in ga prijel za roko.

»Pomiri se,« je škrtnil srdito.

»Kar sem prisegel, sem prisegel. Ta človek pogine od moje roke. Toda ker mi nisi utegnil povedati, kar si mi hotel razodeti pred svojim odhodom s tega sveta, in ker prvi on, da ve tiste, boš moral malo potpeti...«

Prav tedaj pa se je začul zunaj zategel žvižg, ki je zbudil njegovo pozornost.

hrabrejšem razbojniku, poglavarju

Nostradamus je bil upihnil svojo svečo in sedel k mizi, ne da bi za-vezal vrečo z zakladi. Trepetal je krčevito. Besne kletve so se mu dvi-gale iz srca in zamirale na njegovih ustnicah.
»Marijin sin!« je mrmral sam pri sebi. »Sin nje, ki sem jo tolikanj ljubil! Usoda mi je poslala njenega otroka, da bo služil moji osveti! Zdrobiti ga hočem, uničiti ga, obso-diti ga v najhujšo usodo s tem, da ga sprejemam za orodje, ki mi ga da-rujejo višji duhovi! In vendar trepeče moje bedno človeško srce, ker je sin Marije! Eh, ne bodimo mile Jere, kakor je rekel pred smrtjo stari bandit. Bij, grizi, ropaj, ako nočeš biti sam

pobit, oklan in oropan! ... Nič mi-losti Marijinemu sinu! ... Zakaj otrok, ki ste mi ga dale v roke, o moči nebeške, bogovi pravičnega maščevanja — ta otrok je sin Hen-rija II., francoskega kralja! ...«

A žvižg, ki ga je slišal tudi Royal de Beaufort, je zdajci vzdrnil Nostradamu iz njegovih premišlje-vanj. Stopil je na hodnik, sklonil se čez ograjo nad stopnicami ter videl Beauforta odhajajočega v pivsko sobo.

V.

Hči velikega profosa.

Razbojniki so sedeli okrog ka-mina in se drgnili še vedno, ta roko, oni prsi, tretji čeljusti, četrti glavo, z občudovanjem govoreč o mladem glavarju, ki jim je bil naklonil ta ne-usmiljeni pozdrav. Ko so začuli žvižg, so planili vsi na noge. Krčmar je od-pehnil hišna vrata.

»Cas bi bil, da si ustvarimo bojni načrt,« je dejal Trinquemaille.

»Bog in bogme,« je menil Strapa-far, »bolj ko mislim na ta prekleti po-sel, bolj se mi vidi, da že visim!«

»Ja,« je pritrtil Bouracan, »duti menizesti, da imam še sanko na frati!«

»co Dio!« je godrnjal Corpodí-bale. »Korajzen človek je, ta mladi Sait-André, vse kar je res! Ugrabiti hčer gospoda Roncherolleskega, ki je gran massino profos di Parigi!«

»Našel sem rešitev, gospoda,« je povzel Trinquemaille. »Royal mora z nami! ... Kaj poročete o tej ideji? Tako mi svetega Pankracija, Parižani smo duhoviti ljudje!«

Vzklik občega odobranja je pozdravil njegove besede. Ze je ho-tela četvorica skupno odriniti v Beaufortovo sobo. Krenili so proti stopnicam.

»Saj baš prihaja!« so zamrmrali tisti hip in se poklonili: Trinquemaille s pobožnostjo, Bouracan z očmi raz-prtimi od strastnega občudovanja, Strapafar kakor zložen v dve gube, Corpodibale pometajoč s svojo kuč-mo tla pred Royalom.

»Naj bo,« je dejal Beaufort.

»Odpuščam vam.«

Kaj jim je odpustil? Zobe, katere jim je izbil, ali rebra, ki jim jih je polomil? Ni se utegnil izraziti na-tančneje; zakaj v trenutku, ko se je pojavil Royal, je planil v izbo mlad mož in zaklical:

»Ste ti gotovi? Moj jezdec pravi, da pride gospodična čez dvajset mi-nut tod mimo; videl je kočijo, ko je odhajala iz Meluna. Stopimo, da vas razpostavim! ...«

Mlademu možu je bilo kakih dvaj-set let; bil je bledega lica, tenkih ust-nic, trdih potez in blodnih oči. Vse njegovo vedenje je izražalo silno raz-burjenost, ki je niti ni izkušal utajiti.

»Vaša svetlost,« je dejal Trinquemaille, »preudaril smo stvar in smo

spoznali, da je ta posel v nasprotstvu z vsemi zapovedmi našega gospoda in zveličarja Jezusa Krista.«

»Tako je, co Dio!« je dodal Cor-podibale in se prekrizal. »Jezus ga ne dovoli ugrabiti hčerke velikega profosa!«

»Bog in bogme, Turki bi morali biti, da bi nam nesreča takšne golobice ne trgala srca!« je vzdihnil Stra-pafar s potrjim obrazom.

Royal de Beaufort je molče po-slušal razgovor in meril novodošleca z nezapornimi očmi. A tudi zgoraj nad stopnicami, je stal nekdo in poslušal...

»Ohé, prijatelj!« je besno zarjul mladi gospod, »pa ne da bi kanili iz-dastvo? Pomislite, da lahko rečem svojem očetu besedo, ki bo za vas usodna.«

»Vaša svetlost,« je dejal Trinquemaille, »groziti pa res ni vredno. Pri-pravili bi nas v kruto neizogibnost, da vas pustimo iz te krčme samo z nogami naprej.«

Mladi mož je prebledel in se ozrl proti vratom; a že mu je Bouracan z golim rapirjem zastavil pot. Gospo-dič je zamahnil v penečem srdcu.

»Uh,« je povzel Strapafar, »vaš obup nam trga srce. Vedite, da smo v božjem imenu pripravljani iz-ročiti vam boginjo vašega srca, toda le, ako se udeležite podjetja tudi naš poglavar.«

»Vaš po...

Proda se:

DOBRA KOBILA, 7 LET STARA
z vsjo popolnoma novo vprego in popolnoma nov voz na štirih peresih, ena krava s tetotom, ena 5 m. breja krava, en velik pes čuvar ter okoli 50 meterskih stotov sena ter še stojiča otava. Poizve se od 12. do 2. ure na naslovu, ki ga pove uprava „Jugoslavije“.

KOBILA

stara 3 in pol leta, visoka 153 cm uplat 1/1 bater. Dravs. art. puk. 1734

ISCEM TRGOVINO V NAJEM
Kupim tuht hišo, pripravno za (trgovino) na deželi na prometnem kraju. Ponudbe pod trgovino št 1733 na upravo lista. 1733

FINE KONJSKE SALAMI
dobivajo vsaki dan sveže po 20 K kg Ivani Marinšek-u, Člince pri Ljubljani.

Kupi se:

I ELEKTROMOTOR, 300 VOLT NAPETOSTI

PS, z 1200 obrati na minuto, z pogonskim oporom, se takoj kupi. Cenjene ponudbe prosim na upravnishvo lista. 1613

Službe:

BRIVSKI POMOČNIK

zmožen lasnih del se sprejme. I. Marout, Zalec. 1736

STRUGARJA

lesne stroke sprejme za takoj ali pozneje Franc Kunstler, parna žaga in mizarstvo, Ljutja.

TRGOVSKI POMOČNIK,

soliden in dober prodajalec, se sprejme takoj. Ponudbe na upravo lista pod št. 1723.

Razno:

PEKARNA

dobro idoca se odda v najem za dobo od 3-10 let tistemu, kdor odkupi inventar. Cena za inventar in lokal 80.000 K. Naslov v upravi lista. 1737

ZAMENJAM STANOVANJE

obstoječe iz 2 sob, kuhinje in drvarnice v sredini mesta za enako v mestu ali najbližji okolici. Cenjene ponudbe prosim na upravo lista pod št. 1728. 1728

GOSPODIČNA

Išče stanovanje z zajtrkom. Cenjene ponudbe na upravnishvo „Jugoslavije“ pod „Uradnica“ 1902.

DJAK — TRGOVSKI AKADEMIK
išče v Ljubljani za prihodnje šolsko leto stanovanje. Ponudbe na upravo lista pod „Trgovski akademik“. 1700

KDO MI POSODI

30.000 kron za dobo 16 mesecev proti 8% obresti na hišo in živino. Varnost zagotovljena. Naslov na upravn. lista. 1717

ZENITNA PONUDBA.

Stavbeni tehnik, vselega značaja se želi seznaniti tem potom z gospodično ali vdovo od 25 do 30 let, ki bi imela nekaj premoženja in pomagala s svojim prispevkom k boljši samostojnosti. Le resne ponudbe s sliko na upravo pod „Odlodnost“. — Tudi lahko z dežele. 1735

SPEDICIJSKA TVRDKA LUDOVIK SEVAR vd.

na RAKEKU
oskrbuje točno, najhitreje vse v spedijsko stroko spadajoče posle, kakor tudi ocarinjenja.

Prevodni zavod Polyglott

preskrbuje prevode vseh vrst iz vseh jezikov. Dopise naslovite na pisarno, nujni odgovori se dostavijo takoj.

Uradne ure od 15. do 18. ure
Karlovka cesta 24/1.

„VERA“
roman O. Waldowe

je izšel v knjigi in stane broširan 20 K, vezan 26 K v platno vezan 32 K.

Gumijevе cevi

za vodo, plin, zrak, vino, žganje, spiralne za paro in visok pritisk dalje: kavčukove plošče, vsako vrsto asbesta, klingerita, kopolje za vlaganje i. t. d. ima trajno veliko zalogo

„PROMET“ tehn. ind. podjetje
Ljubljana.

Raznovrstno

Böhlerovo jeklo

na drobno in debelo l in pol vagona zaloge, železne cevi za vodovode, paro kanalizacijo, (škotske) irske peči, betonsko železo dobavlja po tovarniških dnevni cenah

„PROMET“, tehn. ind. podjetje
LJUBLJANA.

Najnižje cene! Najnižje cene!

VULKAN tvornica gumijevih izdelkov v Kranju

izdeluje **prvovrstne podpetnike.**

Cisto domače podjetje!

Dve najemniški hiši
z velikim vrtom, pripravni za vsako trgovsko podjetje, 5. min. oddaljeni od gl. kolodvora, se prodata takoj.
Realitatenburo Stamzer, Maribor, Šolska ul. 5.

Vedno velika izbira vseh vrst **bombaža, sukanca, kvačkanca, nogavic,** za dame in gospoda, ter galanterije na debelo.
Karol Prelog, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje šte. 11.

Ugodna prilika za letovištarje ali vpokojeince.
Proda se novo zidana hiša z sadnim vrtom in drugimi pritiki nani na jako razglednem kraju blizu Bleda. Kupec dobi stanovanje takoj. Cena 60.000 D. Resni kupci naj pošljejo ponudbe do 10. 9. 1921 na Anončni zavod DRAGO BESELJAK & DRUG, Ljubljana, Sodna ulica št. 5.

IŠČE SE!

Jamski paznik samec ali oženjen.
Zidarski polir samec, svoje stroke popolnoma več, samostojen delavec. Ponudbe naj se pošljejo s prepisi spričeval na upravnishvo lista pod šifro „premog“.

Večja množina odpadkov **od belega papirja** se prodaja.
Porabljivo zelo za mesarje, delikatese itd.
Natančneje v upravi lista.

OGLAS.

Nabavke mesa za garnizon Dravske dizizijske oblasti.
Zaradi osiguranja mesa od 1. oktobra do 31. decembra 1921. se bodo zaključivale direktne pogodbe dne 24. avgusta pop. i to:

- za Ljubljanski garnizon pri divizijski intendaturi. Dnevna potreba 1000 — 1200 kg.
- za Mariborski garnizon pri tamošnjem vojnem okrogu. Dnevna potreba 800 — 1000 kg.
- za Celjski garnizon pri tamošnjem vojnem okrogu. Dnevna potreba okrog 400 kg.
- za Slovensko Bistriški garnizon pri tamošnji komandi mesta. Dnevna potreba okoli 60 kg in
- za Pujski garnizon pri tamošnji komandi mesta. Dnevna potreba okoli 300 kg.

Interesenti se pozivajo, da stavijo pismene ponudbe kolekovane z 2 dinarima.
Kaucija: 5 %
Uslovi so na razpolago pri omenjenih uradih.
Ponudjači moraju imeti dokaze da so sposobni izvršiti preuzet dobave. To se bo pregledalo o priliki ponudbe.
Ako nebi bilo lokalnih interesentov, pozvali se bodo tudi interesenti izven Slovenije.
Komanda Dravske divizijske oblasti E. br. 12.160 od 13./8. 1921.

Naročajte in razširjajte „Jugoslavijo!“

Novo došlo!

Posteljno perje
Fino perje (Caunen)
Preproge
Posteljni predložki
Gradi za madrace
Platno za slamnake
Nanking

Iniet
Brisalke
Kuhinjske brisače
Umivalne rute
Voščne rute
Posteljni vložki

po najnižji ceni pri
K. WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ulica šte. 10.

Parna žaga FRAN RAVNIKAR
mesini tesarski mojster
LJUBLJANA Linhartova ulica šte. 25
kupi po najvišjih dnevni cenah razne vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

Bombaževa predilnica in tkalnica Tržič
išče za takojšnji nastop **prvovrstno pisarniško moč**
za kalkulacijo in prodajo. V poštev pridejo samo v tej stroki dobro verzirani in sposobni prosilci. Razventega **perfektno stenotipistinjo**
(nikaka začetnica) katera naj bude tudi komercijelno dobro izobražena. Pogoj za obe službi je popolno obvladanje slovenskega in nemškega jezika, po možnosti tudi srbohrvaščine. Prosilci naj vpošljejo svoj cur. vitae, spričevala, zahtevke plače ter po možnosti tudi sliko direktno na gornjo tvrdko. Jugoslavlani imajo prednost.

Solnce našega življenja je ugasnilo: naša mil. blaga, nad vse ljubljena

ZDENKA
je danes dne 19. avgusta, Boguvdana, preminila v cvetu mladosti po dolgi mučni bolezni.
Predrago pokojnico shranimo začasno na Dunaju na Hietzinskem pokopališču v pondeljek dne 22. avgusta ob 3. uri popoldne. Vse, ki so jo poznali in radi imeli, prosimo, da jo ohranijo v prijaznem spominu.
NA DUNAJU, dne 19. avgusta 1921.
Rodbina Dr. F. Vidic.

Graški veliki semenl 1921.
24. september — 2. oktober

Blagovni vzorčni semenl za industrijo, trgovino, obrt. — Posebne razstave za poljedelsko in šumsko gospodarstvo Štajerske. Štajerska umetnost. Razstava „Štajerske knjige“. Godbeni in gledališki umetniški teden. Nastopi narodni noš.

Urad:
Graz
Burggasse 18

Gradbeno podjetje ing. Duklč & drug
Ljubljana, Resljeva c. 9
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

„Philligrafit“
siva barva proti rji beli in črni emajl-lak, minij, i. dr. barve, kristalni boraks, naftalin in drugo. Kemikalije v zalogi po jako nizkih cenah
„Promet“
tehn. industr. podjetje, Ljubljana.

Ugodna prilika!
Samo 16 dni!
Ugodna prilika!

NAZNANILO.
Vsled prenovljenja lokalov bo modna trgovina
A. ŠINKOVIČ naslednik na Mestnem trgu št. 19.
od 19. avgusta do 3. septembra 1921 zaprta.
Prodaja se pa vrši med tem nad trgovino v prvem nadstropju (vhod skozi vežo)
z 10% popustom.

ŽAGA
z majhno električno lučjo v gozdnatem kraju, pripravna tudi za vsako drugo obrt, stalna močna vodna sila v dravski dolini se ceno prodaja.
Realitatenburo Stamzer, Maribor, Šolska ul. 5.

Tapetniška in dekoracijska delavnica
Miroslav Zor
Ljubljana, Kolodvorska ulica 39
priporoča se v napravo novega in predelavo starega tapetniškega pohištva.

Gonilni jermeni za tovarne, mline, žage in poljedeljske stroje v vsaki širini, takoj dobavni pri
IVAN KRAVOS, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

Manufakturno - Galanterijskoj trgovini
Kirila Manevića-Kumanovo
potrebna je odmah
vredna i stručna modiskinja i jedna služavka
s dobrom preporukom.
Sa puzetkama i uslovima obratiti se firmi pismeno

Razpisuje se služba
pisarniškega uradnika ter registraterja
za trajno namestitev. — Pismene ponudbe je vpslati najkasneje do 30. avgusta t. l. Prejemki po dogovoru. Nastop službe eventualno takoj. Zveza industrijcev Ljubljana.